

VEZETŐK LAPJA

MAGYAR CSERKÉSZVEZETŐK ÉS SZÜLŐK FÉLÉVI ÉRTESÍTŐJE

69-70. évf.

131-132. szám

2022 ősz és 2023 tavasz

Novák Katalin, Magyarország köztársasági elnöke 2022. szeptember 27-én Clevelandba is ellátogatott. Többek között részt vett a Cserkészházban tartott helyi cserkészcsapatok összejövetelén, és a különböző foglalkozásokhoz is csatlakozott. További képek a <https://csbk.org/magyarország-koztarsasagi-elnoke-novak-katalin-meglatogatta-a-clevelandi-cserkeszeket/> honlapon láthatók.

A cserkészcsapatok összejövetele után megtekintette a Szent Imre templomot. A templom dísztermében tartott beszédében üdvözölte a magyar diaszpórában élő helyi magyarokat, ahol a clevelandi Cserkész Regőscsoport is szerepelt. Képek és videók megtekinthetők a következő honlapon: <https://csbk.org/en/hungarys-president-katalin-novak-visits-clevelands-hungarian-scouts/>

Fotó: Horváth Mihály cscst., Cleveland

KÖZÉRDEKŰ HÍREK

1. **Dr. Papp Antal mellszobra.** Dr. Papp Antal (1875-1948) a Magyar Cserkészszövetség elnöki tisztségét 1932 és 1942 között töltötte be. Teleki Pállal ők voltak az egyetlen két magyar cserkészvezetők, akik a Világ Cserkészmozgalom kilenctagú

Intéző Bizottságának (akkoriban Cserkész Világ Komité) – a világcserkészlet irányító csúcsszerve – tagjai voltak. Dr. Papp Antal 1939 és 1947 között volt tagja. A 2016-ban elhunyt Remy unokája hagyatékából eredő bronz-szobrot az USA-ban élő húga Erika a Magyar Cserkészszövetség Gödöllői Városi Cserkészmúzeumnak adományozta, amelyben az állandó cserkész történeti kiállításban helyezték el. Erika kérelmére Fischer Viktor, dr. Tarkóy Péter, a 7.sz.cscs. volt tagja kíséretében, – aki a szobor szállítását az USA-ból Magyarországra intézte – adta át a cserkészmúzeum kurátorának. Az átadás 2022. szeptemberében történt, a folyamat több mint öt évet vett igénybe, ami túlnyomó részben a Covid-19 miatt húzódott el. Sajnos az ünnepélyes és nyilvános átadás a múzeum részéről nem volt alkalmas, erre remélhetőleg a jövőben sor kerül. Életrajzáról lapunk következő kiadásában számolunk be. □

2. A **25. világdzsemporít** 2023. augusztus 1-12-ig, Dél-Koreában tartják. A jelvény ábrája itt látható. A KMCSSZ-ből összesen 17-en kap-

tak lehetőséget a részvételre: a cserkészkorúakból (14-17 évesek) 12-en, és az International Service Team-be (IST) 5 felnőtt cserkészvezető. A résztvevők a következő városokból lesznek: Brüsszel 7, Washington, D.C. 3, Reading, Anglia 3, New York 2, Cleveland 1 és Hollywood, Kalifornia 1. □

3. A **KMCSSZ 2022.** novemberi gyűlésével **bevezette**, hogy évente egyszer meghívja a társszö-

vetségek képviselőit az Intéző Bizottság gyűlésére, ahol beszámolnak a saját szövetségük munkájáról. Ez esetben a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség (SZMCS) részéről Csémi Szilárd est. (Kismedve) számolt be, a szövetség történetét és a jelenlegi munkáját ismertetve.

4. A **Magyar Cserkészszövetségek Fóruma** (MCSSZF) évente összefoglalót készít amelyben a tagszövetségek (köztük a KMCSSZ is) beszámolnak az éves munkájukról. Ezenfelül a fontosabb MCSSZF által koordinált eseményekről is hírt ad. □

5. A **kanadai cserkész lányok** többé nem használják a „Brownie” kifejezést a „rasszizmus” gyanúja folytán. Miután jelenlegi és korábbi cserkészek aggodalmukat fejezték ki amiatt, hogy ez hatással lehet a fekete bőrű tagokra és a színes bőrű lányokra, a Kanadai Leány Cserkészszövetség (Girl Guides of Canada) nem engedi többé tagságának legfiatalabb ágában a „Brownie” kifejezés használatát,

A Kanadai Leánycserkész Szövetség 7 és 8 éves tagjai mostantól az *Embers* (magyarul *Parázs*) elnevezést fogják használni, azonnali hatályba lépéssel. Egyes cserkészszövetségek, például a Girl Scouts of the USA, még mindig a *Brownie* elnevezést használják.

A kanadai szövetség kijelentette, hogy a változtatást azután vezették be, miután a tagok panaszkodtak, hogy ez a kifejezés sérti őket. A szöveg szerint ez a név sokukat rendkívül kényelmetlenül érintett, kötekedésre és rasszista megjegyzésekre készítette őket, és korlátozva érezték magukat abban, hogy a leánycserkészekhez tartozónak érezzék magukat.

A „Brownies” (magyarul Manók) volt az első tagsági szint az Egyesült Királyság leánycserkész szervezetében, amelyet 1910-ben maga Baden-Powell alapított The Girl Guides Association néven annak érdekében, hogy a 11 évnél fiatalabb lányok is részt vehessenek. *NewsGlobal.com, 2023. január 21.* □

6. **Cserkész alaki gyakorlat Indiában.** Érdekes, kb. másfélperces videofelvétel látható egy indiai cserkészcsapat alaki gyakorlatáról a YouTube-on [scout parade 15 aug.2017 hanumangarh junction](https://www.youtube.com/watch?v=...) címen. Érdemes megnézni. □

A CSERKÉSZEK ÉS SZÜLEIK ELVÁRJÁK, HOGY A CSERKÉSZET MINDEN TEVÉKENYSÉGET BIZTONSÁGOSAN VEZESSEN LE.

A fenti címszavak az Amerikai Cserkészszövetség egyik kiadványában olvashatók. Ez egy olyan elvárás, amit a KMCSSZ a kezdettől fogva fontosnak tartott. Ám nem árt, ha a Vezetők Lapja hasábjain is közöljük ezeket az elvárásokat, hiszen lapunk a szülőkhöz is szól. Saját szabályzata nem ütközik az itt közölttel, inkább kiegészíti.

Ennélfogva a cserkészek biztonsága érdekében a Külföldi Magyar Cserkészszövetség is elvárja a vezetőktől, hogy a BIZTONSÁG négy pontját kövessék a cserkészprogramok végrehajtása során. A cikket minden gyakorlati cserkészvezetőnek ajánljuk elolvasni és megszívlelni, mielőtt a következő cserkészfoglalkozásra elmegy.

FELÜGYELET

A fiatalokat képzett és megbízható felnőttek felügyelik, akik példát mutatnak a biztonság terén.

- Felelősségvállalás a gondozásuk alatt álló fiatalok jólétéért és biztonságáért.
- Biztosítani kell, hogy a felnőttek megfelelően képzettek és tapasztaltak legyenek a tevékenység vezetéséhez, beleértve azt a képességet, hogy megelőzzék és reagáljanak a valószínű problémákra és lehetséges vészhelyzetre.
- A Külföldi Magyar Cserkészszövetség programjának alapos ismerete és megvalósítása.
- Szükség szerint képzett oktatók, útmutatók vagy biztonsági személyzet alkalmazása további útmutatás nyújtásához.
- A résztvevőkkel való kapcsolat fenntartása a tevékenységek során a megállapított szabályok és eljárások betartásának biztosítása érdekében.

ÉRTÉKELÉS

A tervezés során felméri a tevékenységek kockázatait. A vezetők áttekintették a vonatkozó program útmutatást vagy szabványokat, és ellenőrizték, hogy a tevékenység nem tiltott. A kockázat elkerülése vagy mérséklése beépül a tevékenységbe.

- Előre meghatározni, hogy milyen útmutatásokat és szabványokat alkalmaznak általában a tevékenységre, beleértve azokat is, amelyek a cserkészprogramokra vonatkoznak.
- A tevékenység helyszínére és onnan történő biztonságos utazás megtervezése.

- A tevékenység érvényesítése a cserkészprogramok szintjének, illetve életkornak megfelelően.
- Annak megállapítása, hogy az egység rendelkezik-e elegendő vezetői képzettséggel, erőforrásokkal és tapasztalattal az azonosított szabványok teljesítéséhez, és ha nem, akkor ennek megfelelően a tevékenység módosítása.
- Készenléti tervek kidolgozása az időjárás és a környezet változásaira, valamint a résztvevőkkel, a szülőkkel és a segélyszolgálatokkal való kommunikáció megszervezése.

ALKALMASSÁG ÉS ÁLLÓKÉPESSÉG

A résztvevők évi egészségügyi és orvosi feljegyzéseit felülvizsgálják, és a vezetők megerősítik, hogy megfelelőek az egészségügyi és képzettségi elvárások.

- Annak megerősítése, hogy a tevékenység megfelel a résztvevők életkorának, érettségének és fizikai képességeinek.
- A résztvevők átmeneti vagy krónikus egészségi állapotának kockázati tényezőket való figyelembevétele.
- A tervezés során meghatározott minimális készségkövetelmények érvényesítése, és annak biztosítása, hogy a résztvevők képességeik határain belül maradjanak.
- A képzés biztosítása korlátozott képességekkel rendelkező résztvevők számára, és készségeik felmérése, mielőtt még magasabb szintű készségeket próbálnának ki.

FELSZERELÉS ÉS KÖRNYEZET

A biztonságos és megfelelő méretű felszereléseket, pályákat, táborokat, táborhelyeket, ösvényeket vagy játéktereket megfelelően használják. A vezetők rendszeres időközönként ellenőrzik a felszerelés használatát és a környezetet, hogy nem változtak-e olyan körülmények, amelyek hatással lehetnek a biztonságra.

- Ellenőrzés, hogy a résztvevők ruházata megfelel-e a várható hőmérsékletnek, napsugárzásnak,

időjárás eseményeknek és terepnek.

- A résztvevők számára megfelelő méretű, jó állapotú és megfelelően használt felszerelés biztosítása.
- Gondoskodni kell arról, hogy a személyi és csoportos biztonsági felszerelések rendelkezésre álljanak, megfelelően felszereltek legyenek, és következetesen és a képzésnek megfelelően használják.

- A tevékenységi terület alkalmasságának felülvizsgálata a tervezés során és közvetlenül a használat előtt, valamint a terület ellenőrzése felügyelettel a tevékenység során.
- A tevékenységet a változó körülményekhez igazítani vagy abbahagyni, ha a biztonság nem tartható fenn. □

KÉTSZÁZ ÉVE SZÜLETETT PETŐFI SÁNDOR

1823. január 1-jén született a magyar nemzeti irodalom egyik legnagyobb költője, Petőfi Sándor.

Petőfi költő, forradalmár, nemzeti hős, a magyar költészet egyik legismertebb és egyik legkiemelkedőbb alakja lett. Rövid élete alatt közel ezer verset írt magyarul, ebből körülbelül nyolcszázötven maradt az utókorra, és az ismertebbeket sok más nyelvre lefordították. A tanulást tizenhét éves korában abbahagyva színész lett, és ekkor kezdett verseket írni. 1844-től élt Pesten, majd 1846-tól baráti körével irodalmi társaságot szervezett. Fiatal kora ellenére ekkorra már országos ismeretségre tett szert. A „márciusi ifjak” egyik vezetőjeként részt vett az 1848. március 15-i forradalomban, amelynek a szimbólumává vált. A 26 éves költő ezután a szabadságharc küzdelmeiben is részt vállalt. 1849. július 31-én esett el a segesvári

csatát követő fejvesztett menekülés közben. Eltűnésének minden körülménye azonban még a mai napig sem tisztázódott. Petőfi Sándor a magyar romantika kiteljesítője, és koráig még ismeretlen témákat honosított meg a magyar költészetben: nála jelent meg először a családi líra, szerelmi költeményekben a hitvesi, házastársi szerelem ábrázolása, tájköltészetében pedig a „puszta”, a magyar Alföld méltó rajza. Ő írt először verseiben a „világszabadságról”, és általa teljesen új hang szólalt meg a magyar irodalomban. Közérthetően, egyszerűen szólt mindenkinek, hiszen a nép nyelvét beemelte az irodalomba, és a versek külső formája helyett a gondolatot állította középpontba. □

*Magyarország Barátai Alapítvány
Tájékoztató Hírlevél, 2023. január 6.*

A Magyar Posta által kiadott postabélyegek Petőfi születésének 100. és 200. évfordulójára

A KMCSSZ csapatainak nyelvterületei

Angol	49 csapat	66,2%	USA, Kanada, Ausztrália, Anglia, Írország
Német	15 csapat	20,3%	Németország, Svájc, Ausztria, Luxemburg
Spanyol	5 csapat	6,8%	Argentína, Venezuela
Francia	3 csapat	4,1%	Belgium, Franciaország, Svájc, Luxemburg
Holland	1 csapat	1,4%	Hollandia
Portugál	1 csapat	1,4%	Brazília
Összesen	74 csapat	100,0%	15 ország

Az összeg a kerekítés miatt több mint 100%.

SZÜLŐKNEK

ÖT EGYSZERŰ JÓTANÁCS, HOGY VALÓDI BESZÉLGETÉST FOLYTATHASSUNK EGY KAMASSZAL*

A tinédzserekkel való kommunikáció olyan készség, amit mindannyiunknak illene tudni, állítja a cikk szerzője, aki szülőként és több mint 25 éve pszichológusként foglalkozik gyerekekkel. Ennek során megtanulta, hogy van öt alapvető stratégia, amely óriási változást hozhat velük a szorosabb kapcsolat kialakításában. Íme:

1. Kerüljük a „Beszéljünk” kijelentést.

Úgy tűnik, ez a legtermészetesebb módja egy beszélgetés megkezdésének. De amikor azt mondjuk tinédzsereinknek, hogy „Beszéljünk”, megszólalnak az agyukban a vészharangok, és lehúzzák a redőnyt, ami gyakorlatilag lehetetlenné teszi, hogy értelmes beszélgetés történjen. Ehelyett ácsorogjunk körülöttük nem követelőző vagy fenyegető módon, mielőtt bármit is mondanánk.

Időnként előveszek egy könyvet, és leülök egy székre a lányom szobájában. Mindig ő kezdeményez beszélgetést. Figyeljünk fel a csevegésre adódó alkalmakra, – ami lehet, hogy akkor történik amikor elvisszük őket a barátjuk otthonába, vagy a konyhában dolgozunk vagy épp a kutyánkat fürdetjük.

2. Kérdezzünk, ne utasítsunk.

Aggodalmunkat kifejezve, hogy segítsünk nekik, folyamatosan elmondjuk tinédzsereinknek, hogyan kell beszélniük, teljesíteniük és viselkedniük. Sokkal fontosabb, hogy inkább kérdezzünk. Ahelyett, hogy azt mondjuk, hogy: „Tanulnod kell – látom, hogy egyáltalán nem tanulsz”, sokkal hatékonyabb lehet, ha megkérdezzük: „Hogy halad a vizsgákra való felkészülés?” Amikor a tinédzsereknek megmondjuk, hogy mit tegyenek, általában meghátrálnak. Ha azonban – higgadtan és kíváncsi módon – kérdezzük, ez azt az üzenetet sugallja nekik, hogy tiszteljük őket, valamint helyes döntések meghozatalára való képességüket, és hogy tiszteletben tartjuk a személyes önrendelkezésüket.

3. A szívünkéből válaszoljunk.

Ez nehéz lehet – például tegyük fel, hogy a tinédzserünk megosztja velünk, hogy még nem áll

készen a vizsgára, és attól tart, hogy megbukik. Az azonnali reakciónk az lehet, hogy feldühödünk, és megdorgáljuk azokkal a szavakkal, hogy „Mondtam, hogy többet kell tanulnod”. De valójában arra van csak szüksége, hogy vele együtt érezzünk. Ehelyett mondjunk valami ilyesmit: „Ez nem könnyű neked, igaz?” Ha szívünkéből együtt érzünk velük, a tizenévesek nem érzik magukat hibáztatva, megszegyenítve vagy elítélve, és ezért nagyobb valószínűséggel megnyílnak felénk.

4. Ha nem értünk velük egyet, kövessük a te-én-mi megközelítést.

Minden családi kapcsolatban vannak konfliktusok. Tanítsuk meg gyermekeinknek az együttműködés finom művészetét az alábbi lépések közös végrehajtásával:

- **Meghallgatlak** és megértem az álláspontodat (még akkor is, ha nem értek vele egyet).
- Szülőként a nézetemet **megosztom** veled (még akkor is, ha nem értesz vele egyet).
- Aztán **közösen** megoldjuk.

Tegyük fel például, hogy fiunk túlzottan használja a számítógépeket, telefonokat vagy elektronikus eszközöket és emiatt aggódunk. Nyilván ez természetes. Ám ez valójában már több mint aggodás, egyenesen mérgesek leszünk miatta. De ahelyett, hogy előadást tartanánk neki, kezdjük azzal, hogy megkérdezzük: „Beszélhetünk arról, hogy tulajdonképpen mi történik itt?” Aztán hallgassuk őt meg, és próbáljuk minden előzetes elképzelést vagy ítéletet elkerülni. Mutassuk meg neki, hogy tiszteljük őt azáltal, hogy adunk neki esélyt – megszakitások és közbeszólások nélkül –, hogy adjon magyarázatot. Miután ezt megtette, osszuk meg vele saját nézetünket. De miért is idegesít a viselkedése? Milyen következménye van ennek? Tegyük ezt a lehető legnyugodtabban, anélkül, hogy az érzelmeink eluralkodnának. Végül kettőtöknek közösen kell megtárgyalnia a megoldást: mit, mikor és mennyit.

5. Kérjük bocsánatot ha hibázunk.

Minden szülő időnként hibát követ el a gyereke-

ivel, különösen a tinédzserekkel, hiszen ők fel tudják húzni az idegeinket és gyakran próbára tesznek. Amikor kimondunk valamit amit megbánunk, a legjobb, ha azonnal bocsánatot kérünk egy egyszerű

„Elnézést, hogy elrontottam. Mit tehetek, hogy jobb legyen vagy jóvá tegyem?” A tinédzserek meglehetősen elnézőek tudnak lenni, ha őszinték vagyunk hozzájuk. □

*Ez a cikk eredetileg a TED Ideas weboldalon 2018. január 18-án jelent meg. A szerzője Shelja Sen gyermekpszichológus.

Mi a TED gondolat? A TED egy nonprofit szervezet, amely az ötletek terjesztésével foglalkozik, általában rövid, erőteljes előadások formájában, amelyeket gyakran „TED-beszélgetéseknek” is neveznek; egy rögzített nyilvános előadás, amelyet eredetileg az eredeti fő TED (technology, entertainment and design, azaz technológia, szórakoztatás és tervezés) évi eseményen vagy annak számos szatellit eseményén tartottak szerte a világon.

Az elhunyt **Tirczka Éva** emlékének adózva, a *Piros alma, ne gurulj, ne gurulj...* c. népdalt közöljük, amit Éva az 1961-es központi vezetőképző táborokban tanított meg a résztvevőknek. Ennek a népdalnak több változata van, mind szövegben, mind dallamban. A szövegekből néhányat itt közlünk.

Piros alma ne gurulj, ne gurulj,
Értem rózsám ne búsulj, ne búsulj,
Én már érted sohasem búsulok,
Úgyis tudom a tiéd maradok.

Piros alma ne gurulj, ne gurulj,
Te meg babám ne búsulj, ne búsulj,
Lám én babám akkor sem búsulok,
Mikor véled nagy útra indulok.

Sárgul már a falevél, falevél,
Vándor fecske útra tér, útra tér,
De tavasszal visszatér, visszasháll,
Várja ötet a mező, a határ.

Piros alma ne gurulj, ne gurulj
Barna kislány ne búsulj, ne búsulj,
Nem búsulok, nem bíz' én, nem bíz' én,
Jövő ősszel menyasszony leszek én.

Árok mellé esett a lépésem,
Szomszéd asszony fia a kedvesem,
Ki-kiáll a kisajtó elébe,
Fáj a szíve a páros életre.

Piros alma leesett a sárba,
Ki felveszi, nem esik hiába.
Én felvettem, megmostam a sártól,
Mégis elmaradtam a babámtól.

B-P cserkészpedagógiájában cél a jellemnevelés. Ennek alapja a vallás. Aki a célt akarja, annak szervezeten és intézményesen élni kell az eszközökkel is. Amilyen ma a vezetőképzése, olyan lesz a holnap cserkészete. Ez a mai cserkészvezetők lelkiismereti felelőssége – hiszen fogadalmunkban erre kötelezik el magukat Istennek.

HA GYERMEKEINK BOLDOGTALANOK, VIGYÜK EL ŐKET TEMPLOMBA¹

Hatalmas teher lekerülhetne gyermekeinkről, ha minden héten lenne egy olyan hely, ahova menniük kell, és amely a szorongás elől számukra kegyelmet és menedéket kínálna.

A legtöbb egészségügyi szakértő, akivel e cikk szerzője beszélt, összefüggést talál a Covid lezárások, valamint gyermekeink bizonytalan lelkiállapota állapota között. Az iskolák bezárása nagy szerepet játszott ebben a jelenségben, de mi van akkor, ha más döntő tényezőket figyelmen kívül hagynak?

Egy másik történet, amely látszólag nem kapcsolódik a szellemi egészségügyi válsághoz az az, hogy a templombajárás rohamosan visszaesett. Az ún. „nincsek” (angolul *nones*) akiknek nincsen semmilyen vallási hozzátartozásuk, az a csoport amely a leggyorsabban növekszik az Egyesült Államokban minden évben. Most van egy felnőtt generációnk, amely úgy nőtt fel, hogy nem jár hetente istentiszteletra, és gyermekeiket ők is hasonló módon nevelik.

Úgy tűnik, hogy a „nincsek” olyan nevelési stílust részesítenek előnyben, amely így szól: „Köszönöm szépen, jól megvagyunk templom és istentisztelet, vallásoktatás és azok intézményei nélkül.” Ám nincsenek jól. A gyermekeik nem tudnak megbirkózni a mindennapi stresszel és az élet által járó nehézségekkel. Törekények, és egyre inkább azok lesznek.

A „nincsek” azt mondják, hogy ez azért van így, mert jobban el kell fogadnunk a gyermekek közötti különbségeket és preferenciákat (például névmásikat²), miközben pozitív megerősítésekkel felhatalmazzuk őket, és bátorítjuk a személyes elfogadást az önértékelési műhelyeken keresztül. Telezsúfoljuk a naptárukat sporttal, színházzal, STEM³ klubokkal és táncórákkal. Ha ezek közül egyik sem válik be, megengedjük nekik, hogy a közösségi médiában eltöltött órákkal öngyógyítást gyakoroljanak.

A szülők megteszik mindezt, de családjukat nem viszik el templomba. A kutatások azonban azt mutatják, hogy a vasárnapi misén vagy istentiszteleten részt vevő gyerekek magasabb tanulmányi átlagot érnek el (angolul GPA)⁴, és magasabb pontszámot érnek el a standardizált teszteken, és kevésbé valószínű, hogy visszamaradnak. Sőt nagyobb a valószínűsége, hogy diplomát is szereznek.

Tehát akkor miért nem viszik el a szülők gyermekeiket a heti istentiszteletre?

A felmérés során a szülők gyakran azt válaszolták, hogy gyermekeik és tizenéveseik nem akarnak istentiszteleten részt venni. A családi döntéshozatal-

nak ez a demokratikus megközelítése azonban úgy tűnik, csak a templomba járásra vonatkozik. Más fontos döntéseknél, mint például a biztonsági öv viselésétől vagy az oltások megkapásától, a szülők ódzkodnak⁵ attól, hogy gyermekeiknek szavazati jogot adjanak. Kulczak megjegyzi, hogy sokszor a szülő hajlandósága arra, hogy ilyen abszolút vétőjogot adjon a gyerekének, együtt jár a vágyával, hogy tovább aludhassanak.

Miért tekinthetjük a templomba járást a szülők hatékony eszközének gyermekeik szellemi egészségének fejlődésében? A választ erre a kutatásban kereshetjük.

Egy 2018-ban készült tanulmány⁶ meglepő előnyöket talált a heti istentiszteleten részt vevő gyermekeknél és serdülőknél. Kiderült, hogy a gyülekezetbe járó gyermekek és tinédzserek olyan fiatal felnőttekké nőnek fel, akik sokkal boldogabbak és elégedettek. Ritkábban szenvedtek szorongástól és depressziótól, és kisebb valószínűséggel használtak tiltott kábítószerket, és kisebb valószínűséggel kezdenek korai szexuális életet élni, valamint nemi fertőzéseket elkapni.

Ezen kívül ugyanezek a fiatal felnőttek nagyobb valószínűséggel vállalták az önkéntességet, és arról számoltak be, hogy küldetést és céltudatosságot éreznek, templomba nem járó társaikkal elletétben.

Megfigyelve a pozitív fejlődést a templomjáró gyerekek körében, nem is meglepő, hogy azok a gyerekek akik nem nevelkednek elvárásokkal pont az ellenkezőt tapasztalják.

Csoda-e, hogy a szorongás és a depresszió a gyermekek és a tizenévesek körében egyre növekszik, amikor a még formálódó agyukat nap mint nap a végzettről és a pusztulásról szóló információk bombázzák, miközben belefulladásnak a nemi zűrzavar és a faji ellenségeskedés tengerébe?

Sokan úgy gondolják, hogy a negativitást leküzdhetjük, ha azt mondjuk a gyerekeknek: „Tökéletes vagy! Király vagy! Továbbra is az vagy!” Ezeket a hangzatos de elcsépelet mondasokat pólokra és hátizsákokra, valamint egyszarvúak⁷ képével és szivárványokkal ellátott matricákra helyezjük. Egy rossz nap elég arra, hogy szembenézzenek a valós helyzettel.

Mindannyian tudjuk, hogy ezek az érzések felszínesek. Szegény, nyomorult bűnösök vagyunk, akiknek megbocsátásra van szükségük. Hová menjünk minden lelki poggyászzal, amikor a templom nem választható? Járunk terapeutákhoz és gyógyszerészekhez, de a tendenciák azt mutatják, hogy ahol valóban megoldást kínálnak az a templomban van, viszont az utolsó hely ahová a szülők menni akarnak.

Mit találhatnak a családok a templomban, amit máshol nem? Remélhetőleg olyan valamit, ami sajnálatos módon hiányzik a körülöttük lévő világból: az igazságot.

Nem vagyunk tökéletesek! Tudod, hogy milyen aljas dolgot csináltál az osztálytársaddal a büfében? Ez bűn volt. És az a csúnya gondolat, amit arról a személyről gondoltál? Az is bűn volt. És a sunyi megjegyzés, amit édesanyádnak tettél amikor éhes voltál? Látod-e a folyamatot?

Amikor bevalljuk és meggyónjuk azokat a fránya⁸ gondolatokat és szörnyűségeket, amelyeket tettünk, bocsánatot kaphatunk – és ezzel tiszta lapot kapunk!

Képzeld el, micsoda teher kerülhetne le gyermekeink válláról, ha minden héten lenne egy olyan hely, és ahová elmehetnének és kegyelemben részesülhetnének. Mennyivel jobban birkózhatnának meg egy rossz nappal, tudván, hogy minden pillanat új kezdetet kínál? Mennyire ellenállóbbakká válhatnának gyermekeink?

Kedves szülők, gyermekeinket hátrányos helyzetbe hozzuk, ha nem adjuk meg nekik azt, amire szükségük van szellemi és lelki fejlődésükhöz. Itt az ideje, hogy minden vasárnap új sorrendet állítsunk fel a családi naptárban. Ha magunkért nem tesszük meg (és meg is kéne tenni), tegyük a gyerekeinkért. A következő generáció ezen múlik.

Összefoglaló: Míg Kulczak nehezményezi, hogy a gyerekek szellemi és lelki egészségének fejlesztése során hátrányos helyzetbe kerülnek ha nem folytatnak aktív, hitalapú életet, reményt ad minden szülőnek azzal, hogy „minden vasárnap új sorrendet állíthatnak fel a családi naptárban”⁹. □

Itt röviden kitérünk a kábítószeres terjesztésére. Ne ámítsuk magunkat azzal, hogy ezek a fiatal cserkészgyerekeket nem befolyásolják. Bárhol is élünk, főleg a nyugati világ országaiban ahol cserkészcsapaink működnek, cserkészeink is részesei az őket körülvevő társadalomnak és ki vannak téve ugyanazoknak a csábításoknak e téren. Van példa rá, hogy őrsvezetők és segédtesték, de roverkorú cserkészek is próbáltak kábítószereseket kínálni vagy eladni a cserkészeten belül. Erre a csapatparancsokosságoknak és a csapatokhoz igazolt felnőttcserkészeknek, sőt a szülőknél is oda kell figyelni, és a megfelelő lépéseket megtenni, hogy ez ne forduljon elő. Az első lépés elsősorban az, hogy a kínálóktól vagy árusítóktól elveszszük a drogot és megsemmisítjük. Ne a WC-be szórjuk vagy öntsük!

A kábítószeres használatáról a *Vezetők Lapja* köv. számaiban jelentek meg cikkek: 51.sz. (1979); 66.sz. (1986); 87.sz. (1998); 109.sz. (2011); 130.sz. (2022).

¹ Mary Rose Kulczak, a cikk szerzője, különböző szülőknél és gyermekeknek szóló kiadványok írója. Feleség és három fiú édesanyja. Az írás a *The Federalist* c. internetes újságban, 2022. december 28-án jelent meg. A *The Federalist* amerikai konzervatív érdekes magazin és podcast (az interneten számítógépre vagy mobil eszközre letölthető, jellemzően sorozatban elérhető digitális hangfájl, amelynek új részleteit az előfizetők automatikusan megkaphatják), amely politikával, irányelvekkel, kultúrával és vallással foglalkozik; hírlevelet ad ki. A webhely 2013 szeptemberében indult. Szerkesztői: Harsányi Dávid és Mollie Hemingway.

² névmás, angolul: pronoun; itt a harmadik személyű névmást értjük, amellyel az egyén nemi identitása jelzése érdekében hivatkozni kíván rá.

³ STEM (science, technology, engineering and mathematics) – mozaikszó, amely a tudományt, a technológiát, a mérnöki munkát és a matematikát jelenti.

⁴ GPA – *grade point average*, azaz tanulmányi átlag.

⁵ *ódzkodik* – húzódozik, vonakodik.

⁶ Harvard's T.H. Chan School of Public Health (A harvardi T.H. Chan Közegészségügyi Iskola).

⁷ egyszarvú – ló alakú mitikus állat, lófeje, fehér lóteste, özlába és oroslánfarka van, homloka közepén egyenes, hegyes szarvval. Angolul: unicorn.

⁸ fránya – bolond, örült.

⁹ Ismeretlen szerző: The Link Between Unhappy Children and Declining Church Attendance (A boldogtalan gyerekek és a csökkenő templomlátogatás közötti kapcsolat). *newsletter@capitalhillnews.com*. 2022. dec. 31.

A TEMPLOMBA JÁRÓ SERDÜLŐ KORÚAK MAGASABB TANULMÁNYI ÁTLAGGAL RENDELKEZNEK¹

Egy újabb tanulmány szerint a rendszeres templomlátogatás javíthatja a diákok tanulmányi átlagát.

Jennifer Glanville², az Iowa Egyetem Liberális Művészeti és Tudományos Főiskolájának szociológusa szerint azok a diákok, akik hetente istentiszteleten vesznek részt, átlagosan 0,144-gyel magasabb eredményt érnek el a GPA-értékükben (tanulmányi átlagukban), mint azok, akik soha nem vesznek részt istentiszteleteken.

A templomlátogatás és a tanulmányi siker közötti pozitív kapcsolat ellenére a tanulmány meglepő módon azt találta, hogy a vallás fontossága a tinédzserek számára az oktatási eredményeikre „nagyon csekély hatással van”, jegyezte meg Glanville az Iowa Egyetem hírszolgálatára szerint. A tanulmány azt vizsgálta, hogy a tizenévesek szerint a vallás fontos-e számukra.

„Ez arra enged következtetni, hogy a templomba járás – a rendszeresség és a hozzá kapcsolódó szociális tényezők – fontosabbak lehetnek az oktatási eredmények szempontjából, mint maga a vallás” – vetette fel a szociológus.

Míg más tanulmányok is összefüggést mutattak ki a templomba járás és a pozitív oktatási eredmények között, a legújabb tanulmány az egyik első, amely a tanulmányi siker okait vizsgálja.

A tanulmány szerint a templomba járó tinédzserek általában jobban teljesítenek az iskolában, mert rendszeres kapcsolatban vannak több generációval is, akik példaképpül szolgálnak; szüleik nagyobb valószínűséggel kommunikálnak barátaik szüleivel; barátságokat alakítanak ki hasonló normákkal és

értékekkel rendelkező társaikkal; és nagyobb valószínűséggel vesznek részt iskolán kívüli tevékenységekben.

„Ezzel a kutatással két irányba haladhatunk” – mondta Glanville. „Egyesek szerint ez azt ajánlja a szülőknek, hogy gyermekeik járjanak templomba. Vagy arra is használhatjuk a kutatási eredményeket, hogy megmagyarázzuk, – azoknak a szülőknek, akik nem érdeklődnek a templomba járás iránt – miért van pozitív hatással a vallási szertartáson való részvétel a tanulásra. Így ezek a szülők megfontolhatják, hogyan osszák be gyermekeik idejét, hogy lehetővé tegyék nekik azt, hogy hozzáférjenek azokhoz a jótékony közösségi hálózatokhoz és lehetőségekhez, amelyeket a vallási intézmények biztosítanak.”

A kutatás szerint³, a magasabb iskolai tanulmányi átlag mellett azoknál a tizenéveseknél, akik rendszeresen jártak templomba, szintén alacsonyabb volt az iskolai lemorzsolódás aránya, jobban érezték magukat az iskolában, és örültek, hogy annak részesei lehetnek.

„A tanulmányban részt vevő átlagos tinédzserek esetében 0,05 a valószínűsége annak, hogy nem fejezik be a középiskolát azok, akik legalább hetente egyszer részt vesznek templomi istentiszteleteken és ifjúsági tevékenységeken” - jegyezte meg Glanville. „Azoknál a tinédzsereknél, akik soha nem vesznek részt szentmiséken vagy istentiszteleteken, a valószínűsége ennek 0,084, ami több mint 60 százalékkal nagyobb.” □

---

¹ Írta: Audrey Barrick, a Christian Post riportere. A cikk a 2008. augusztus 23-i számában jelent meg. A *Christian Post* egy amerikai, felekezettől független, konzervatív, evangéliumi keresztény online újság. Székhelye Washington. A hírek témái közé tartozik az egyház, a szolgálatok, a missziók, az oktatás, a keresztény média, az egészségügy, a vélemények, az egyesült államokbeli és a nemzetközi események. A *Wikipédiából*.

² A Glanville által vezetett kutatást David Sikink és Edwin Hernandez, a Notre Dame Egyetem munkatársai elemezték a „National Longitudinal Study of Adolescent Health” (Országos hosszútávú tanulmány a serdülők egészségeről) című, egész országot reprezentáló felmérésben. A 7-12 év közötti serdülők egészséggel kapcsolatos viselkedésüknek okait tárja fel, és annak következményeit a fiatal felnőttkorukra. A tanulmányban 80 közösség 132 iskolájának diákjai vettek részt.

³ Megjelent a *Sociological Quarterly* 2008. téli számában.

VÉDJÜK MEG A FIATALOKAT AZ ONLINE VESZÉLYEKTŐL

Az alábbi cikk az Amerikai Cserkészszövetség (azelőtt Boy Scouts of America, vagyis BSA, újabban Scouts BSA) kiadásában jelent meg, az „Aaron on Scouting” c. honlapon, 2022. június 30-án. Írta: Michael Freeman¹

Az internet megszületésével óriási problémák merültek fel a gyermekvédelemmel kapcsolatban mindenhol a vilgágon, ezért minden szervezet amelyik gyerekekkel foglalkozik komolyan meg kell fontolja az alábbi tanácsokat.

Az iskolai szünetben a fiatalok dönthetnek úgy, hogy több időt töltenek az interneten. Bár lehet, hogy nyáron több szabadidejük van az internetezésre, annak biztonságos használata egész évben fontos. Az Amerikai Cserkészszövetségnek vannak olyan forrásai, amelyek segítenek abban, hogy a fiatalokkal erről a témáról beszélgetni tudunk.

Az Amerikai Cserkészszövetség (BSA) a Barbara Sinatra Gyermekközpont Alapítvánnyal (Barbara Sinatra Children's Center Foundation) együttműködve tanítja a „Védd magad” (Protect Yourself Rules) szabályait általános iskolás korú gyerekeknek és a tinédzsereknek. Ennek, valamint a „Hogyan védje meg gyermekét a gyermekbántalmazástól: Szülői útmutató” (How to Protect Your Child From Child Abuse: A Parent's Guide) című broszúrának a célja az, hogy tájékoztassa a szülőket és a gyerekeket a biztonságuk megőrzésének módjairól.

Ezekkel a forrásokkal együtt a BSA a következő javaslatokat állította össze:

Beszéljük az internetbiztonságról, és dolgozzunk ki egy biztonságos tervet a gyerekekkel, mielőtt online tevékenységbe kezdenek. Határozzunk meg világos útmutatókat, tanítsuk meg a gyerekeket a veszélyek felismerésére, és bátorítsuk őket, hogy nyíltan kommunikáljanak velünk.

- A kisgyermek internethasználatát tartsuk felügyelet alatt, ideértve profiljaik és bejegyzéseik rendszeres ellenőrzését. Tartsuk nyitva az elektronikus eszközöket az otthonunkban, közös helyiségekben tároljuk, és fontoljuk meg azt, hogy korlátozzuk mennyi ideig használják.
- A felnőtt vezető és egy fiatal személyes kapcsolatfelvétele nem engedélyezett az interneten, webkonferencián, telefonon, szöveges üzenetben vagy bármilyen más formában sem. *Ez igen érdekes fejlemény, sajnos a mai világban ez széleskörben elterjedt, ám a KMCSSZ-ben is régi szabály,*

hogy a cserkészkorúak személyesen rendszerint csak közvetlen előjáróikkal értekezzenek.

- Nézzük át a játékokat, alkalmazásokat² és közösségi oldalakat, mielőtt a gyerekek ezeket letöltenék és/vagy használnák. Fordítsunk különös figyelmet azokra az alkalmazásokra és webhelyekre, amelyek végpontok közötti titkosítást, közvetlen üzenetküldést, videocsevegést, fájl-feltöltést és felhasználói névtelenséget kínálnak, amelyeket az internetes gyermekmolesztálók gyakran használnak.

Ezt angolul³ is közöljük, mivel a terminológiával, illetve szaknyelvvél sokan külföldön nincsenek teljesen tisztában:

- Pay particular attention to apps and sites that feature end-to-end encryption, direct messaging, video chats, file uploads and user anonymity, which are frequently relied upon by online child predators.
- Módosítsuk az adatvédelmi beállításokat, és használjuk a szülői felügyeletet az online játékokhoz, alkalmazásokhoz, közösségi oldalakhoz és elektronikus eszközökhöz.

Angolul: Adjust privacy settings and use parental controls for online games, apps, social media sites and electronic devices.

- Figyelmeztessük a gyerekeket, hogy kerüljék a személyes adatok, fényképek és videók feltöltését az interneten nyilvános fórumokon, vagy olyan személyekkel való megosztását, akiket a való életben nem ismernek. Magyarázzuk el gyermekeinknek, hogy az interneten közzétett képek véglegesen ott is maradnak.
- Tanítsuk meg a gyerekeknek az intimitás határait, hogy vigyázzanak a testük biztonságára, beleértve a „nemet” mondás fontosságát, a nem meg-

---

felelő kérésekre, mind a fizikai, mind a virtuális világban.

- Legyünk figyelmesek a bántalmazás lehetséges jeleire, beleértve a változásokat a gyermekek elektronikus eszközhasználatában, az internetes tevékenység eltitkolására tett kísérleteket, a visszahúzó viselkedést, a dühkitöréseket, a szorongást és a depressziót.
- Ösztönözzük a gyerekeket, hogy szóljanak a szülőknek, gyámnak vagy más megbízható felnőttnek, ha valaki szexuális tevékenységre vagy más nem

megfelelő viselkedésre kéri őket.

Azonnal jelentsük, ha internetes csábításra vagy szexuális kihasználásra gyanakszunk. Ehhez Amerikában hívjuk a 911-et, forduljunk az FBI-hoz az fbi.gov címen, vagy jelentsük a National Center for Missing & Exploited Children (Eltűnt és Kihaszánt Gyermekek Nemzeti Központja) a 800-843-5678 telefonszámon vagy a report.cybertip.org címen. Más országokban tudjuk meg és jegyezzük fel az idevonatkozó bejelentési elérhetőségeket. □

---

¹ Michael Freeman, Sas cserkész, azaz Eagle Scout, a *Scout Life* és a *Scouting c.* magazinnak a társszerkesztője. A „Sas cserkész” próba az Amerikai Cserkészszövetségben a legmagasabb elérhető cserkészpróba.

² app – application, a számítástechnikában használt kifejezés, amelyben a felhasználó letölt egy alkalmazást a mobil eszközre. Pl. „Most töltöttem le az alkalmazást a telefonomra.”

³ Csapataink 60 százaléka angol nyelvterületeken működik, sőt, összlétszámban még többen – a 70%-ot is megközelítve, és a többi nyelvterületen is nagyrészen tudnak vagy tanulnak angolul.

HOGYAN VESZÉLYEZTETHETI A GYEREKEKET AZ, HA A SZÜLEIK INFORMÁCIÓKAT OSZTANAK MEG RÓLUK AZ INTERNETEN

Írta: Peter King. A cikk különleges felhívásként jelent meg a Newsday c. napilapban, 2022. dec. 23-án.

A „Journal of Consumer Affairs” (Fogyasztói Ügyek Lapja) folyóiratban nemrég megjelent tanulmány szerint a szülők által gyermekeikről online közzétett fotók személyazonosításra alkalmas információkat tartalmazhatnak, ezáltal pedig könnyebben válhatnak online zaklatások áldozataivá.

Az ünnepek alatt mi lehetne jobb, mint a szülőknek képeket készíteni a gyermekeikről, amint boldogan bontják ki az ajándékaikat, de gondoljuk meg kétszer, mielőtt ezt az örömet megosztják másokkal is a közösségi hálón.

A ilyen fajta „megosztásnak” (angolul a *sharing* kifejezést használják, mint újonnan bevezetett szót és fogalmat) van egy negatív oldala is. A Journal of Consumer Affairs folyóiratban megje-

lent tanulmány megállapította, hogy bár ezek a fotók „pozitív kapcsolatokra ösztönözhetnek”, jelentős kockázatokat is hordoznak magukban. A fotók olyan személyazonosításra alkalmas információkat tárhatnak fel, amelyek kiszolgáltatottá tehetik a gyerekeket az online zaklatással szemben.

Kutatók azt is megjegyzik, hogy a szülők által megosztott tartalmak egyfajta „digitális lábnyom” hagynak az online térben, amely akár marketing célból is hozzáférhetővé válik, és a gyermeket egész életén át el fogja kísérni.

Óvatosságra intjük a szülőket és a cserkészvezetőket is, hogy gondolják át a gyerekek képeinek megosztását. □

Semmi sem nemesebb, semmi sem tiszteletreméltóbb, mint a hűség. A hűség és az igazság az emberi elme legszentebb kiválóságai és adottságai. *Cicero*

HOGYAN KERÜLJÜK EL A MOBILTELEFON VESZÉLYEIT

Írta: Dr. Mehmet Öz, MD*. A cikk eredetileg 2010-ben az Oprah.com honlapon jelent meg.

Jelenleg több mint 270 millió mobiltelefon-előfizető van Amerikában, és átlagosan havonta körülbelül 11 órát töltünk a fejünkhöz tapasztott kütyükkel. Ahogy egyre jobban függünk a mobiltelefonoktól, a szakemberek aggodalmukat fejezték ki ennek az egészségügyi következményei miatt, főleg a készülékek által kibocsátott sugárzás miatt.

A mobiltelefonok az elektromágneses sugárzás egy formájának, az úgynevezett rádiófrekvenciás (RF) energiának tesznek ki bennünket. A tudósok azt gyanították, hogy ez a sugárzás növelheti az agysejtek daganatokhoz vezető károsodásának kockázatát, és 1995-ben erre következtettek patkányok esetében is. Azóta a legtöbb tanulmány nem mutatott ki hasonló összefüggést embereknél, de a Danish Cancer Society (Dán Rákszövetség) nyilvánosságra hozta egy 29 éves tanulmány eredményeit, amely nem talált szilárd összefüggést a növekvő mobiltelefon-használat és az agydaganatok között. Hónapokkal korábban viszont, a legkomolyabb tanulmányok vizsgálatokor megállapították, hogy van összefüggés a mobiltelefonok használata és az agydaganat között, főleg azoknál, akik egy évtizede, vagy még több ideje használnak ilyen készülékeket.

Az orvostársadalom odafigyel, és az Egyesült Államok kormánya is figyelemmel kíséri. Tavaly ősszel egy szenátusi meghallgatás a mobiltelefonokról és az egészségügyről egybeesett egy ugyanebben a témában rendezett nemzetközi konferenciával. Bár több meggyőző bizonyítékra van szükség mielőtt elkezdjük sürgetni a vezetékes, azaz régi típusú telefonok visszatérését, van néhány egyszerű módszer, amellyel magunk és családunk számára korlátozni tudjuk a sugárzás mértékét:

Használjunk fejhallgatót vagy kihangosítót

Nincsenek arra vonatkozóan meghízható adatok, hogy maximálisan mennyi időt lehet biztonságosan beszélni, de a vezetékes fejhallgatók csökkenthetik az esetleges kockázatokat. Ezek sokkal kevesebb rádiófrekvenciás energiát bocsátanak ki, és lehetővé teszik azt, hogy a telefont a testünkötől távolabb tudjuk tartani. Egy tanulmány azt mutatja, hogy a fejhallgató használata *nyolcszorosára* csökkenti a sugárzás hatását.

Ne tartsuk telefonunkat a zsebünkben

A Journal of Craniofacial Surgery (Arcokoponya Sebészeti Folyóirat) című folyóiratban tavaly megjelent tanulmány a mobiltelefon-sugárzást a medencecsont-sűrűség csökkenésével hozta összefüggésbe, és a Cleveland Clinic által végzett 2008-as tanulmány megállapította, hogy csökkenti a férfiak termékenységét is.

Korlátozzuk a gyermekek telefonhasználatát

A gyerekek koponyájuk vékonyabb, agyuk még fejlődik – ami érzékenyebbé teheti őket a rádiófrekvenciás sugárzás esetleges káros hatásaival szemben.

Vezetés közben ne telefonáljunk

Amellett, hogy a vezetés közbeni telefonálás elterelheti a figyelmet, amelynek halálos kimenetele is lehet, ha az autóban használjuk a telefont, akkor a mobil jelek ugrálnak a tornyok között.

Mivel a rádiófrekvencia akkor a legmagasabb, amikor az első adótoronnyal találkozik a készülék, az utazás növelheti a sugárzás mennyiségét. (Az Egyesült Államok Közlekedési Minisztériuma szerint a világ több mint 30 országa tiltja a kézi telefonok vezetés közbeni használatát. –A szerk.)

Ne beszéljünk akkor, ha gyenge a jel Minél nagyobb erőfeszítést kell tennie a telefonnak, hogy működjön, annál nagyobb sugárzást bocsát ki. Ezért kell kerülni az úgynevezett sugárpajzsok használatát (angolul: radiation shields – azok a ragyogó matricák, amelyek állítólag blokkolják a sugárzást); valójában azonban a telefon ettől jobban sugárzik.

Ne viseljük a vezeték nélküli fejhallgatót úgy, mintha ékszer lenne

A fülhallgatók nem bocsátanak ki annyi sugárzást mint egy telefon, de valamennyit mégis – még a hívás befejezése után is. A beszélgetések között a készüléket távolítsuk el a fülünkötől. □

---

*Mehmet Cengiz Öz, ahogy a szakmában ismerik, Dr. Oz, török–amerikai televíziós személyiség, szerző, professzor emeritus és nyugdíjas szív-mellkasssebész.

200 ÉVES A MAGYAR HIMNUSZ

Ismerjük valamennyien, életünkben számtalanszor elénekeltük, meghallgattuk már, de történetéről, születésének körülményeiről mégis keveset tudunk.

Keletkezése. 1823. január 22-én fejezte be Kölcsey Ferenc (1790–1838) Szatmárcsékén a „Hymnus, a magyar nép zivataros századaiból” című költeményét, melyet 1844-ben Erkel Ferenc zenésített meg. A pá-

lyaművet ezzel a jelíggel küldte be Kölcsey: „*Itt az Írás, forgassátok érett ésszel, józanon*” Először Kisfaludy Károly *Aurora* című almanachjában jelent meg 1823-ban, kötetben pedig 1832-ben. Erkel vezényletével először 1844. júliusában a Nemzeti Színházban mutatták be, első alkalommal pedig szintén 1844. augusztus 10-én énekelték az Óbudai Hajógyárban a Széchenyi gőzös vízre bocsájtásakor.

Magyarország himnuszai. Sokféle himnusz volt előtte az országnak. Volt *Rákóczi-nótánk*, *Boldogasszony Anyánk* dalunk, *Ah, hol vagy, magyarok tündöklő csillaga* kezdetű Szent Istvánról szóló templomi énekünk, *Tebenned bízunk, elejétől fogva* református zsoltárunk és osztrák császári himnuszunk is. Kölcsey Himnuszt 1903-ban az országgyűlés elismerte, de csak 1989-ben került be az alkotmányba, mint a hivatalos himnuszunk. Ma pedig keletkezésének napján, 1989 óta ünnepeljük a magyar kultúra napját. Becsüljük meg a Himnuszt, mert a magyarok közmegegyezése tette nemzeti imádsággá, nem valamiféle rendszer iktatta törvénybe fölének. Más nemzetek nem saját akaratukból választottak himnuszt! **Megzenésítése.** Sajnos eredeti partitúrája nem ismert. Nem maradt fenn Erkel első lejegyzése, csak az, amelyet a zenekar klarinétosa, Kocsi János másolt le jól olvashatóan,

feltehetően némi „szerkesztői” javítással. Gárdonyi Géza *Aranyorzsák* című könyvében, így emlékezett vissza Erkel Ferenc a munkájára: Erkelnek eszé ágában sem volt pályázni. Ezt Bartay Endre, a Nemzeti Színház igazgatója – aki a pályázati felhívást aláírta – nem hagyta annyiban. A határidő letelte előtt egy nappal fogta Erkel, és bezárta a színház egyik zongorás szobájába. Mellé tett egy tollat, tintát és kottapapírt, majd kijelentette: addig nem engedi ki, amíg meg nem írta a Himnusz zenéjét. „*Csend van. Ülök és gondolkodok: hát hogy is kellene azt a himnuszt megcsinálni? Elém teszem a szöveget. Olvasom. Megint gondolkodok. És amint így elgondolkozom, eszembe jut az én első mesteremnek a szava, aki Pozsonyban tanított. Azt mondta: fiam, mikor valami szent zenét komponálsz, mindig a harangok szava jusson először eszedbe. És ott a szoba csöndességében megzendülnek az én fülemben a pozsonyi harangok. Áhítat száll meg. A kezemet a zongorára teszem és hang-hang után olvad. Egy óra sem telik belé, megvan a himnusz...*”

Áthangszerelések. A legismertebb hangszerelése, mely már az iskolás éveink alatt belénk ivódik az 1938-as verzió, melyet Dohnányi Ernő dolgozott át. Ezzel elnyerte a ma ismert formáját, mely lassú és nehezen énekelhető Esz-dúr hangnemben szólal meg. Erkel eredetije egy tempósabb, verbunkost idéző mű volt harangokkal az elején és a végén. Azonban Trianon után lelassult és a kor ízlésének megfelelő hangzást vett fel – lassabb, patetikusabb lett.

Érdekesség. Kölcsey Himnuszt összesen harminc nyelvre fordították le. Az angol, a francia és a német mellett többek között héberre, kazahra és arabra is. *Megjelent Szigeti Emese tollából a Törizz Otthon c. weboldalon, 2023. január 23-án. Itt kivonatolva közölve.* □

NEVES CSERKÉSZVEZETŐK

Időnként egy-egy kiváló cserkészvezetőre fordítjuk figyelmünket, hogy megismerjük a cserkészeten kifejtett munkásságát, és annak példájából mi is meríthessünk

Özv. Nyisztor Sándorné Kristóffy-Jeszenszky Judith cscst. életútja és a venezuelai magyar cserkészzet

Judith a KMCSSZ egyik tiszteletbeli elnöke, egyetemi docens, 2019 óta Magyarország venezuelai tiszteletbeli konzulja. Hosszú életének túlnyomó részét a cserkészzet körében töltötte el. Azon nagyon kevesek közé tartozik, akik mind Magyarországon, mind a külföldi magyar cserkészzetben folytattak tevékenységet. Fontosnak érezzük, hogy e kiváltságos cserkészszülteket a Vezetők Lapja olvasóközönsége megismerje. Már kevesen vannak, akik életükben az alábbi cserkészpályán végigfutottak. Önéletrajzában megismerjük a II. világháború és a menekülés időszakát megszenvedő magyar ember életét és jellegzetes sorsát is. Itt említendő, hogy a venezuelai cserkészetiünk van jelenleg a legrosszabb helyzetben a politikai és gazdasági válság miatt.

Bemutakozom. Budapesten, 1934. december 19-én születtem erre a világra szüleim, nagymamáim örömeire. Rövidesen katolikusnak kereszteltek, lettem nagyjeszeni Jeszenszky Judith Elvira Karolina. Apám nagyjeszeni Jeszenszky Zoltán (1895-1986), anyám bátorkeszi Kobek Erzsébet (1903-1988) voltak, akik 1939-ben elváltak. Anyám 1940-ben újra férjhez ment, Kristóffy László agrármérnökhöz. Apám szintén megnősült, elvette Miskolczi-Simon Pálmát, és 1941-ben megszületett náluk Géza (fél)testvérem.

Gyermekkorom. Nagyon szép és nagyon boldog, de rövid gyermekkorom volt, tele örömmel, legalábbis most így emlékszem rá. Először szüleimmel Pesten laktunk. Válásuk után anyámmal és anyai nagymamámmal a Rózsadombra költöztünk egy szép kis lakásba. Sűrűn együtt voltam édesapámékkal, testvéremmel a Krisztina körúti lakásukban.

Drága Nagymama volt az, aki már kora gyermekkorom óta nagyon közel állt hozzám, hiszen a szülők dolgoztak. Az ő „meséit” (mert igaz történetek voltak az életéből) igen szerettem, de Apuét is, melyeket szórakoztatóan adott elő, és amelyek szintén valódi „mesék” voltak (a magyar történelemből). Két új ember lépett életembe, az egyik Laci bácsi (később mint Papa fog szerepelni) és Palma néni. Mindekettő szeretett engem, én is őket.

Óvoda, iskola, tánc. Röviddel azután, hogy a Rózsadombra költöztünk, beíratkunk egy óvodába, amire kevésbé emlékszem. Az utcánk másik végé-

ben volt egy szép nagy épület, az Orsolya Apáca-rend iskolája. Oda az iskolakötelezettség előtt egy évvel már beíratkunk ritmikus tornára. Nemcsak tornát, de táncleleckéket is tanítottak, chassét, keringőt, csárdást is. Kimondhatatlanul élveztem, kiderült, hogy imádok táncolni.

Hétéves koromban kezdtem az első elemi (1941-ben) az Orsolyáknál. (Az épület ma Szent Angéla Ferences Általános Iskola). Kedves apácák tanítottak, mindegyikre emlékszem. Nagyon jó volt annyi kisleánnyal, sőt egy pár fiúval együtt lenni. (Akkor a 4 elemi az Orsolyáknál koedukációs volt – 1940-es évek!)

Lányok, fiúk mindig külön játszottunk, de az osztályban vegyesen ültünk. Hétköznap mi, lányok matrőzblúzost, sötétkéket rakott szoknyás egyenruhába öltözve jártunk, de a kötelező vasárnapi misén zsinórozott bocskai ruhában pompáztunk. (A nyakendője és a bocskai sapka még ma is megvan.) Megszámlálhatatlan kedves emlék.

Nagyon szerettem abba az iskolába járni! Sajnos miután elmentem Budapestről, soha többet egyik barátommal sem sikerült megtalálnom.

1943 karácsonya. Külön emlékezetes volt. Azt hiszem, szüleim megbeszélték, hogy ezúttal édesapáméknál legyek karácsonyeste, legalább is az maradt az emlékezetemben. Oda vitték az összes ajándékot. Gézuka 2 éves volt. A szokásos karácsonyi izgatott várakozás után megnyílt apám szobájának ajtaja, ott csillogott-villogott a karácsonyfa, alatta a sok ajándék. Apámékon kívül Géza és Tibor nagybátyáim is ott voltak. Miután végignéztünk az ajándékokat, azt gondoltam magamban: hát idén mindent, de mindent meghozott a Jézuska, amit kértem. (Utoljára az életemben! Ott is maradt minden a budapesti otthonomban.)

Egy kúria

A nyári szünetek jelentették a valódi földi paradicsomot. Hároméves koromtól emlékszem a vidékekre, birtokokra, ahová elvittek. Nagymamámmal Mezőkovácsházára, Csanád megyébe, sógorának kitűnően vezetett birtokára utaztunk. Régi kúria¹, óriási kert, gyümölcsfák, tenispálya; kívül megművelt földek, tanyai házak.

Baromfiudvar, istállók lovakkal, hintó, homokfutó,² kikocsizás a földekre, akácerdő...

Miután anyukám Kristóffy né lett, Taktaharkányban, Zemplén megyében is sokat voltunk. Laci bácsi édesapja, János bácsi Harkányi báró birtokának volt a vezetője. Újabb kúria, mesés adalékával. Cipeltem kiskutyát, dajkáltam kismacskát, sárga pihés kiscsibét, simogattam kiscsikót, kisborjút, barikát, jártam mezítláb a poros úton, a kukoricásban, hűsültem a mezőn, lombos fa árnyékában a nyári kánikulában, fára másztam, nádsípót fújtam, tekintetemmel simogattam a végtelen aranyárga búzamezőt.

Itt a kúria gyönyöreit még növelte a boldogság, hogy Kristóffy Eszter barátnőmmel együtt voltam, minden huncutságot együtt csináltuk, mindent együtt élveztünk.

Azért írom mindezt olyan részletesen, hogy a kedves olvasó megértsen sok mindent jövőből. Ne higgyétek, hogy csak mesélek, hogy olvastam mindezt, nem, **ezt tényleg mind, mind végigéltem.**

Korosztályomból, azt hiszem, kevésnek jutott az a kiváltság, hogy közlelről megélhette azt a nyugodt, úri világot, amit a középbirtokosok szorgalmukkal, munkájukkal felépítettek és éltek. Köteteket tudnék írni külső és belső élményeimről.

Ez a világ, minden szépségével (és hibájával) 1945 után végleg eltűnik. Az utolsó csücskét még elkaptam.

A nyár második részét édesapámmal töltöttem. Miután 1941 novemberében megszületett Géza³ öcsém, attól kezdve együtt nyaraltunk Erdélyben, Balatonzamárdiban, Lillafüreden, így ezeket a szép helyeket is megismertem.

Nagyon boldog voltam kisöcsémmel. Mindig vágytam egy testvérré. Hét év van közöttünk, így már nem játszótársnak, inkább élő babának számított. Hétvégenként találkoztunk, néha szabad volt felemelnem, kocsiját tolnom, nézni fürdetését. Így aztán a nyári huzamosabb együttlét külön élvezetet jelentett.

1944. augusztus közepén Nagymamival Taktaharkányba utaztunk, és október elejéig maradtunk, mert az iskola a bombázások miatt nem kezdődött el.

Október elején, egy hűvös hajnalon nyitott hintóval vittek ki az állomásra, hogy Budapestre visszautazunk. Csöndben ültem a kocsiban, néztem a lassan pirkadó eget, visszafordultam a sötét kertre, házra. **Tudtam, hogy soha többé nem fogok oda visszatérni.** Ma sem értem, hogy tudja egy 9 éves gyerek ezt megérezni. De pontosan tudtam. Nem szóltam róla. Lelkembe mindent lefényképeztem, eltettem.

Budapestet többször bombázták. A Zivatar utcai kis épületünknek nem volt óvóhelye, az alagsorban

levő mosókonyhába mentünk le. Félelmetes volt a sok bombarobbanás.

A 4. elemet kezdtem volna, de hézagosan jártam be, mivel nem volt tanítás. Így szüleim úgy döntöttek, hogy jobb lesz nyugat felé, vidékre menni. Édesapám november 7-én jött el a lakásunkhoz. Fájdalmas búcsú volt, pedig akkor még nem tudtam, hogy csak 19 év múlva fogom őt újra látni.

1944. november 8-án indultunk Nagymamival Budapestről Káldra, Dunántúlra. Hideg, esős hajnal volt, autóval vittek, úgy emlékszem, Laci bácsi vezetett. Anyu maradt, mert neki hivatalba kellett mennie. Egy-két koffer került az autóba, a tetejére. Szorongattam egyetlen Csongi babámat. Még nem voltam 10 éves. Az út érdekesnek ígérkezett, mert új vidékre mentünk, ismeretlen helyre. Talán az utazás izgalma miatt nem érzékeltem, hogy azon a szürke reggelen örökre elhagyom kedves rózsadombi otthonomat, a sok babámat, könyveimet, ruháimat, az utca végén levő iskolámat, iskolatársaimat. **Véget ért egy időszak, életforma, ami soha többet nem tért vissza.**

Kezdődött egy hosszú, hosszú vándorlás, aminek végállomása Caracas, Venezuela lett.

Káld, Vas megye. Maróthy István dunántúli földbirtokos a Kristóffy család ismerőse volt. István bácsi nagybajuszú, zömök, kissé mogorva ember volt. Zsuzsa néni, aranyos felesége, és igen jóképű fiai – István 19, Géza (Miki) 17, Laci 15 éves voltak – örömmel fogadtak. Házuktól kissé lejjebb, egy vendégházban kaptunk szállást. Kristóffy Judit, Laci bácsi Ödön bátyjának felesége, Eszterke barátnőm, és Miklóska öccse, az öreg Kristóffyak Taktaharhányból már mind ott voltak.

Kristóffy nagymama, Ella néni, akit mindenki Nánónak nevezett, gyakorlott kezébe vette a háztartás vezetését. A hölgyek beosztották a munkát. Konyhánk volt, nem kellett a fenti házba feljárni főzni. Eszterrel boldogok voltunk, hogy ismét összekerültünk. Nagy kert, több sétány dombra fel, le az őszi erdőben, remekül lehetett játszani. November lévén hamarosan egyre hidegebb lett, esett az eső, végül a hó. Beszorultunk a házba. Együtt étkezett a nagy család, utána esténként a kályha mellett, a tágas szobában ültünk, a felnőttek beszélgettek, figyelték a híreket a rádióban, kártyáztak, mi gyerekek csöndben játszottunk a szőnyegen, hallgattuk beszélgetéseiket. Szokatlan volt a nagy család egy helyen.

Közeledett a karácsony. Időnként felmentünk Maróthyiékhöz, általában Zsuzsa néni és a fiúk voltak otthon. István bácsit nemigen láttuk, kint volt a földeken. A nagy fiúk nem sokra méltattak bennünket, két 10 éves csitrit. A felnőttek römiztek,⁴ beszélgettek, néha a fiúk nagy kegyesen hozzánk

ültek. A rádió bement, hogy az oroszok közelednek Budapesthez, egyre nagyobb harcok vannak az ország keleti részén. A repülők zúgását felettünk gyakran hallottuk.

December 19-éről, a 10. születésnapomról semmi külön emlékem nincs. Anyám és apám is külön-külön felhívott telefonon. Nanó finom tortát sütött.

December 24-én nagy örömünkre kora délelőtt megérkezett Anyu, Laci és Ödön bácsi (Laci bátyja) hogy a karácsonyt velünk töltsék. Nanó, Judit néni, Nagymami már napok óta szorgoskodtak, főztek, sütöttek a Szentestére. Minket kiküldtek egy másik szobába, mert a hallban „működött a Jézuska az angyalkákkal”.

Szépen felöltözve, nagy izgalommal vártuk a csengetést. Egyszer csak felcsendült egy pici csengető, kitérült a nagyszoba ajtaja, ott csillogott-villogott a csodás gyertyákkal kivilágított, csillagszórókkal sziporkázó karácsonyfa. Alatta ajándékok, könyvek. Elénekeltek a „Mennyből az angyal”-t, utána lehetett az ajándékokhoz leülni.

Felejthetetlen volt, különösen a nagy család együtt! Utolsó karácsony Magyarországon!

Hiányzott édesapám, ő persze Budapesten maradt. Akkor még nem tudtam, hogy Gézukának az óvóhelyen kellett lenni. Neki már nem jött a Jézuska se a lakásban, se sehol. Budapestet körülvették az oroszok, ostromolták a várost!

Másnap elmentünk templomba: Nanó, Apóka, Ödönék a protestánsba, mi a katolikusba.

Ünnepi, de feszült hangulat töltötte meg a következő napokat. A felnőttek sokszor izgatottan vitakoztak, beszélgettek. Többször voltunk Maróthyék-nál is. Mi lesz, mit fogunk csinálni?

Budapest teljes ostrom alatt volt, anyámék sem mehetnek vissza lakásunkba. Mindenki állandóan hallgatta a rádiót, figyelte a légitámadásokról szóló híreket, a harcok menetét.

Szilveszterre, újévre egyáltalán nem emlékszem. Mi gyerekek is egyre többet figyeltünk, hallottunk, értettünk, kevesebbet játszottunk.

1945 januárjának első napjaiban anyámék elhatározták, hogy elmegyünk Sopronba, mert úgy anyámnak, mint Papának a hivatala odaköltözött. Összecsomagoltunk, búcsút vettünk Eszteréktől, Nanókától, Apókától, Maróthy vendéglátóinktól. Székely Bandi sötétké Opel Olimpia autójával elmentünk Sopronba. Etelka néni is vittük, miután Bandi, úgy látszott, Budapesten ragadt, reméltük Sopronban utolér és elhelyezi édesanyját, akinek ellátása sok gondot okozott.

A Deák tér közelében egy négyemeletes házban kaptunk lakást, aránylag közel egy nagyobb, sarki épülethez, mely egy neves liceum^s volt, aminek a

nevére nem emlékszem. Ablakunk egy térre nézett.

Sopron

1945 év elején vagyunk, gyakran légiriadót fújnak a szirénák, állandó légiveszély van. Most már a hatalmas angol és amerikai bombázók repülnek csoportokban felettünk, és hullatják bombáikat a városra. A vasútvonal a fő céljuk, de a város többi részére is esik bomba. Félelmetes robbanások, helyenként házak dőlnek össze. Hamarosan összetörnek ablakaink a légnyomástól, papírral töltjük ki a rájáratokat. A háznak nincs óvóhelye, csak egy alagsori, nem nagyon védett helyisége, így amikor jelzik a légiriadót, a szomszédos nagy leányiskola épületének óvóhelyére futunk át. Az iskolában nincs rendszeres tanítás, de bennlakók, tanárok, személyzet tartózkodik ott.

Egyik bombázáskor nincs időnk az iskolába átfutni, a ház rozoga pincéjében érnek a közeli fűlsiketítő robbanások. Papa nincs otthon. Anyám megvárja az első hullám utáni szünetet, kézenfog, kirohanunk a házból az iskola felé. Előttünk romok, sűrű füst, megrongált kocsik, holttestek fekszenek az utcán. Lihegve az iskola sarkához érünk, döbbenet látjuk, hogy bombatalálat érte, az egész oldala leszakadva füstölög. Később tudtuk meg, hogy a bombatalálat az óvóhelyet érte – **mindenki meghalt!**

Ekkor tudatosodott bennem először életemben, hogy Isten kezében vagyunk, akkor halunk meg, maradunk életben, mikor Ő elrendeli. Menekülésünk alatt, később életem folyamán, többször tapasztaltam ugyanezt.

Apokalipszis Sopronban

A Kristóffy család 1945-ben úgy gondolta, hogy nem várja meg az oroszokat, és kimegyenek. Édesapámnak ez nagyon fájt, de akkor azt gondoltuk, hogy csak egy kicsit kijövünk Ausztriába, míg vége a háborúnak, és utána visszamegyünk. Másképp alakult az életünk.

Menekülés. Ezt a fejezetet, sem ausztriai élményeinket nem írom ide, az egy külön hosszú elbeszélés lenne, tele hányatottsággal, sok-sok aggodalommal, mint például menekülttábor, vagy Etelka

néni halála. Csak addig írom, amíg elhagytam imádozt hazámat. Indulás Sopronból, 1945. márc 31-én: Anyu, Papa, Nagymama, Etelka néni és én.

A Földművelésügyi Minisztérium karavánjával megyünk, öten, megrakott autónkkal. Mikor átléptük a határt Ausztriába (akkor Németország volt), hosszan hátranéztem. A táj nem változott. De tudtam, már nem Magyarországon vagyunk! **Ott befejeződött a gyerekkorom!** 10 éves voltam.

Kezdődött egy új szakasz – serdülőkor? Akkor ilyenről nem beszéltek. Nem is volt az. Egyszerűen átléptem egy új korba, hirtelen már nem voltam gyerek. Varázsütésre sok mindent megéreztem, megértettem. Inkább korán felnőtt lettem. Elhagytam otthonomat, fele családomat, szülővárosomat, barátnőimet, hazámat. Mindent, ami eddig biztonság, védettség, boldogság volt. Előttem egy tatóngó ismeretlen.

Lezárt gyerekkori emlékeim, mint egy értékes csecsebecse, ékes dobozba zárva állnak életem polcán. Időnként előveszem a dobozt, gyönyörködöm benne, néha kinyitom, utána vigyázva visszateszem. Még most, öregkoromban is szeretettel simogatom az ékes dobozt.

1947. július, Franciaország. Első találkozás a cserkészettel. Január óta Párizsban élünk. Anyámék egy manzárdszobában, Papának van munkája egy műszergyárban, Anyu nevelőnő 5 gyerek mellett egy grófi családnál. Nagymami meg én az elegáns Avenue d’Hoche egyik kisebb palotájában lakunk, ahol Nagymami egy idős grófné társalkodónőjeként van alkalmazva, ennek fejében kapunk egy rendes cselédszobát az alagsorban. Engem azonnal beíratnak a Sacré-Coeur előkelő leányiskolába, ahova simán felvesznek fizetés nélkül, lévén hogy Nagymami és Anyu gyerekkorukban bentlakó diákjai voltak ennek az apácarendi iskolának Budapesten. Segítenek rajtunk. Másfél év némettanulás után most francia osztályban ülök, figyelek, próbálom megérteni mit beszél az apáca.

Jól érzem magam. Osztálytársnőimmal kézzel mutogatva igyekszünk megérteni egymást. Egyre könnyebben megy. Kezdem érteni mit akarnak, azután már tudok alapszavakkal válaszolni. Júniusban befejeződik az iskolaév. Már sokat értek – kezdek franciául beszélni.

Miután Párizsban, a nyári hónapokban borzasztó meleg van, aki csak teheti, elmegy „vacance”-ra. (Még a hentesüzletek is bezárnak.) Tanítónőm kihirdeti az osztályban, ki hívja meg a menekült kisleányt „vacance”-ra? Hárman jelentkeztek. A melletttem ülő osztálytársnőm, Cordonnier Odile meghívását fogadjuk el. Nővére, Charmain két osztállyal fölöttünk jár. Aranyos leány, vidámabb mint Odile. Így élelem meg életemnek egyik legszebb szünidejét.

Nem ez, de hasonló volt a Cordonnier kastély

A katolikus Cordonnier bárói családban 7 gyermek volt, Odile a legfiatalabb; egy leány, és két fiú már huszon felüliek. Június végén Odile-lel indulunk vonaton Freneuse-be, a Rouan közelében lévő

faluba, amely mellett a család kastélya van. Az állomáson autóval várnak. Akkor, 1947-ben megy a család először oda a német megszállás után. A kastély második emelete teljesen le van zárva. Takarítunk, nyitjuk ki a szobákat. Az emeleten egy szép kis szobába vezetnek, az lesz az enyém. Virág az asztalon! Először életemben kapok külön szobát. Nagyon tetszik! Lent óriási ebédlő, szalon, könyvtárszoba, hatalmas konyha, mellékhelyiségek.

Ismét egy vidéki kúrián vagyok, kastélykerttel körülvéve, messzebb baromfiudvar, istállók, egyszóval akár régen, Magyarországon. Biciklivel járunk a faluba tejért, kenyérért.

Mindnyájan takarítunk, súrolunk, dolgozunk, csak egy idős szakácsnő és egy férfi van mint személyzet. Segítünk mindenütt, főzünk a konyhában, tanulom a jobbnál jobb saláták készítését, esszük a kiváló sajtokat, gyümölcsöt, zöldséget, amit a faluból hoznak. Családtagnak tekintenek, eggyel több gyerek a háznál. Odile mellett nővérel, Charmainnel is nagyon megbarátkozom. Két év menekülés után újra szép otthonban vagyok. Minden vasárnap jön egy pap, aki a kis családi kápolnában miséz, amin mindnyájan részt veszünk, a falubeliekkel együtt. A kertben kertészkedünk, gondozzuk a virágokat. Változatos enni-való, minden nap saláta, amit külön, a leves után kell megenni. A nagy ebédlőasztal körül családi étkezések, sok gyerek van jelen, Monsieur Cordonnier az asztalfőn, Madame Sophie velem szemben.

Kitűnően érzem magam, lassan mindent értek a beszélgetésekből.

Közben anyukáméktól hír érkezik. Kaptak vízumot, kivándorolunk Venezuelába, tehát hamarosan vissza kell mennem Párizsba, hogy előkészüljek az indulásra. De előtte még valami történt.

Világjamboree, 1947.

Abban az évben a világháború után a világcserkészlet először rendezett dzsemborit (augusztus 4–17. között), ezúttal Moissonban (Île-de-France provincia), nem túl messze Freneuse-től.

A 21 éves Jean Claude és húga Claire, cserkészek. (Először hallok erről.) A két idősebb testvér és egy öccsük munkára voltak beosztva. A „Jamboree de la Paix”, a „béke jamboreeja” alkalmán 24 000

cserkész vesz részt 38 országból, melyek közül többben nemrég egymás ellen háborúztak. Most összejönnek, hogy megalapozzák az új békét.

„C'est un événement majeur à l'époque, 24 000 scouts de tous pays, certains en guerre les uns contre les autres quelques années plus tôt se retrouvent pour montrer au monde leur volonté d'un monde un peu meilleur, un monde en paix.” (Magyarul: Ez akkoriban jelentős esemény volt, 24 000 cserkész minden országból, amelyek közül néhány évvel korábban háborúban álltak egymással, megmutatni a világnak, hogy vágnak egy kicsit jobb világra, egy békés világra.)

Cordonnierék meg akarják látogatni a gyerekeket. A látogatási napon, autójukon hajnalban indultunk, hogy megnézzük az óriási tábort. A zászlótéren körbe tribünöket építettek, ott kapunk helyet. Kezdődik a cserkészek felvonulása. 24 000 cserkész katonai alakzatban, széles 10-es sorokban, országuk zászlaját és nevét elöl víve, fegyelmezetten felvonulnak. Ábécé sorrendben jönnek az országok, a megafon a zenéjüket játssza.

Egyszer csak bmondják HONGRIE. 200-an, **árvalányhajás cserkészkalapban**, katonás sorokban vonulnak, elöl a magyar zászlót emelve. **Magyar cserkészek!**

Azt hiszem leugrom az emelvényről, előre hajolva ordítom torkom szakadtából az éljent. Sűrűn hullanak a könnyeim. **Magyar gyerekek, honfitársaim**, két év után újra látom őket! Nem tudom leírni azt az érzést, amit akkor éreztem. A fájó honvágy a viszontlátás örömeivel vegyítve. (Még mindig csak 12 éves vagyok.)

Az ünnepség végezetével megengedték az altáborok látogatását. Jean Claude elvisz a magyarokhoz. Megcsodálom a hatalmas táborakat, egy pár cser-

kész körülvesz, kérdezik, ki vagyok, hogy kerülök oda. Egy kb. 15 éves fiúval beszélgetek legtöbbit, Dékány Gábornak hívják, Miskolcra. Meséli, hogy a kommunisták nehezen engedték ki a cserkészeket Franciaországba, valószínűleg, amikor visszamennek, már otthon beszüntetik a mozgalmat. (Úgy is lett.)

Mondom neki, mi nemsokára Venezuelába fogunk menni. Kivándorolunk, nem tudom, mikor fogok megint Magyarországra visszatérni. Sírva búcsúzunk. Nemcsak Gábor, de több fiú is könnyezett. Pár évig még leveleztem vele. Emlékezetes találkozó volt!

Ott és akkor egy életre eljegyeztem magam a cserkészmozgalommal, elhatároztam, megkeresem őket, halálomig cserkész leszek! A ravatalon is cserkészruhában akarok feküdni, jelvényrel a blúzomon. Úgy hamvasszanak el!

Visszamentünk Freneuse-be, rövidesen búcsút vettem kedves vendéglátóimtól, vegyes érzelmekkel visszautaztam Párizsba.

Szavakba nem önthető, szép időszak volt.

Anyámék Franciaországba érkezésünk után már komolyan készültek a kivándorlásra. Először az IRO⁶ segítségét kérték, de azokról hamar kiderült, hogy tőlük nem remélhetnek semmit. Az Egyesült Államok nem jöhetett számításba, mert kvótarendszerük volt, és csak több év várakozás után kerülhettünk volna sorra. Szüleim el akartak menni Európából, egy újabb háború árnyékát látták közeledni. Végül, kalandos módon Venezuela adott beutazási vízumot.

Elhagyom Európát. 1947. augusztus 23-án reggel korán indultunk vonattal a Le Havre kikötőjébe. A vasútvonal Freneuse mellett vezetett oda. Előre megbeszélve, amikor a magas hídon Freneuse fölött robogtunk, az egész Cordonnier család apraja-nagyja hatalmas fehér kendőkkel integetett lent a mezőn a vonat után, és én kihajolva visszaintegettem. Megrázó volt. Életemben viszont utána senkit nem láttam közülük, de mindig nagy hálával gondolok rájuk.

Érthető, hogy nagyon szeretem a franciákat, sok szép élményem volt köztük. Így kerültünk Le Havre-ban a Theodora nevű hajóra, indultunk Dél-Amerikába. Ugyanaznap délután 3-kor szálltunk hajóra; a nagy olajszállító indult vissza üresen Venezuelába, csak 6 utast vihetett. A hajó másnap 24-én felszedte horgányát, és lassan távolodott a parttól, sok ember integetett, én visszaintegettem az idegeneknek. Nyomasztó érzés volt az európai parttól egyre jobban eltávolodni. Azután jött 12 nap a tengeren át. Isten Veled Európa!

1947. szeptember 7-én futottunk be Guanta olajtankoló kikötőjébe. **Ott léptünk Dél-Amerika földjére.** Barcelonába, a kikötő közelében lévő kis városba vittek. Egy panzióban kaptunk szállást. A

panzió nagy, földszintes ház, csak pár ablaka néz az utcára, bent nagy patio (belső udvar), körülötte folyosó, kartonnal elválasztott szobák, felül nyitva. Nagy a meleg. Fáradtan lefeküdtünk az egyik szobában, négyen együtt. Anyám éjjel felébredt, fent a karton tetején patkány billegett keresztül. „Istenem, hová érkeztünk – Semmi nem hasonlított Európára!” Másnap taxival kivittek egy kis repülőterre, ahonnan egy kétmotoros repülővel indultunk útnak, és Maiquetián, Caracas repülőterén szálltunk le. Ahogy közeledett a gép a parthoz, a hegyeken sok-sok kis házat láttunk. Jaj de érdekes, mondtuk, mennyien laknak a hegyen. Nem tudtuk, hogy azok ranchó-k.⁷ A repülőtérről bogárhátú, régi típusú modell autóbuszba szálltunk. Hihetetlen kacskaringós úton idültünk fel a hegyen át Caracasba. A sofőr egy kézzel vezetett, a másikkal gesztikulált, vagy kilógatta. Kb. egy órai utazás után nagy térre érkeztünk. El Silencio, mondták. Kiszálltunk. Ott álltunk négyen kis kofferjeinkkel egy idegen város, ország terén, semmi nyelvtudással, mindenféle creol, kevésbé sötét bőrű ember járt-kelt körülöttünk. Szegény szüleim! Döbbenet néztek körül. Utolsó 5 dollárunkból egy taxit intettünk le, odaadtuk a felírt címet, amire Romeiser Laci bácsiék, szüleim innsbrucki barátainak a címe volt írva. Kíváncsian néztük a sok-sok földszintes házat, szűk utcákat, amin az autó keresztülvitt. Kis idő múlva egy fákkal szegélyezett úton, szép fehér villa előtt álltunk meg. Quinta Beyola (Beyola Villa, vagy kis hétvégi birtok) volt a ház falára írva. Megérkeztünk. Ez a villa panzió volt. Brózik Félix, Romeiser Laci barátja és felesége, Rózsi néni vezet. Kedvesen fogadtak. Nagymamival együtt kaptunk egy nagyobb, most már szép szobát. Sok fény, napsütés, nagy ablak, hatalmas heglánkra kilátás.

Caracas

Másnap délelőtt, az ablak előtt húzódo nyitott folyosón sietve, egy csinos, szőke fiú ment végig. Rózsi néni fia, Sándor. Csak megláttam, nem beszéltem vele. Akkor nem tudtam, hogy sok évvel később a férjem lesz!

Papa három nap után kapott munkát egy német finomműszerész műhelyében, jó fizetéssel. Október végén Romeiser Laciék egy másik panziót nyitnak, hívják anyámékat velük. Anyu és Romeiser néni dolgoznak, főznek, takarítanak, tartják rendben a házat. Qta (Quinta) Ego kertés, nagy villa, sok szobával. El Paraiso szép környék. Elindul életünk ebben az egzotikus országban. Anyu, Papa dolgoznak, Nagymami vezeti a háztartást. Van fedél felettünk, ház-

tartásra pénz. Szokás szerint keresnek nekem iskolát. Hamarosan találunk, az Av. San Martín Casa San José, szalézi apácák szegényebb gyerekek számára fenntartott iskolája. A tanmenet ismeretének hiányában újra 4. elemibe tesznek be. Gyalog járok az iskolába, tekervényes utcákon át, fehér piké egyenruhában. Sokszor csodálkozva néznek utánam, néha a férfiak kalapot emelnek, valamit odamondanak, persze nem értem. Akkor még nem tudtuk, hogy Caracasban a fiatal leánykák nem járnak egyedül sehová, csak felnőtt, sokszor cseléd kíséretében. Mind az apácák, mind osztálytársnőim nagyon kedvesen fogadnak. Megismétlődött, ahogy Párizsban is, hogy decemberben már mindent értettem a magyarázatokból. A tananyag egy része ismerős, hiszen harmadszor jártam 4. elemibe. 1948 júliusában, évvégén 18-as osztályzat volt a bizonyítványomban (20 a legjobb).

1948–49, 1949–50: újabb iskola, mert máshova költöztünk. Ezúttal a domonkos apácák által vezetett Santa Rosa de Lima nevű iskolába kerültem. Hatalmas intézet, szigorú apácákkal, jómódú diákokkal. Új egyenruha, új minden. Nem bántam. Lényegében minden apácaiskola nagyon hasonló, legyen a világ bármely részén. (Orsolyák, Sacré-Coeur, szaléziák, most dominikánusok.) Az 5 év középiskolát egy kitűnő állami gimnáziumban végre megszakitás nélkül elvégezhettem!

1950. június. Második találkozás a cserkészettel. Kedves, fiatal lány jön látogatóba. Kristó Nagy Katalin. Jött toborozni, mert Krisch Ervin, egy fiatalember, és ő magyar fiú- és leánycserkészetet kezdenek szervezni Caracasban.

Magyar cserkészlet! Lázba jövök. Természetesen akarok csatlakozni. Összejöveletek minden szombaton egy magyar panzióban.

Megalakulnak csapataink, a **11. sz. Wesselényi Miklós** 20 fiúval, és a **35. sz. Szent Erzsébet** 18 leánnyal. Október 1-jén van az első kirándulás, ahol 8 lány és 8 fiú tesz fogadalmat.

Az első fogadalomtétel

72 éves, élményekben gazdag cserkészéletem hosszú lenne elmesélni. Egy-két dátumot, adatot itt leírok. Bekapcsolódik dr. Egyed Jánosné (Pötyi néni), aki 1953-tól 1959-ig a leánycsapat parancsnoka lesz. Iga-

zolásunk a [Külföldi] Magyar Cserkészszövetségnél (akkor MCSSZ) és a venezuelai cserkészszövetség-nél történik. Rövidesen már otthonra is találunk egy tágas villában, melyet több magyar család bérelt.

December 25-én megrendezzük az első karácsonyi ünnepséget, amelyen kb. 160 néző tölti meg az amerikai iskola színháztermét. Több évig folytatódott ez a szokás. Sok kirándulás, tartalmas összejövetelek, lelkes munka, sportversenyek, táborok, hazafias megemlékezések jellemzik ezt az időszakot.

A fiúcsapatnál 1954 után vezetőváltás történik, és 1955-ben a csapat megszűnik, de 1959-ben újraindul, most már **Szent István király** név alatt. Szotyori Nagy Tibor az új parancsnok. A cserkészmunka mellett több színdarabot adnak elő, Vaszary Piroska színművésznő rendezésében és szereplésével. A felnőtt cserkészek újságot szerkesztenek *Regös Élet* címen. 1957. november 1-től 1958. február 1-ig vezetőink ősvezetői tanfolyamot tartanak, ahol rajtuk kívül több régi cserkész, a katolikus papok valamint a protestáns lelkészek is előadnak. A befejező kirándulást el kellett halasztani, mert Venezuelában nagy politikai változás történik.

Őrsvezető lettem. Az őrsöm neve: Nefelejcs. A 35-ös csapat első tábora 1953 augusztusában volt, Catia La Mar-ban, a venezuelai cserkészszövetség tengerparti házában. A 11-es csapat máshol táborozott. **1959** közepén dr. Egyed Jánosné, szeretett Pötyi nénink családjával Észak-Amerikába kivándorolni készült. Javaslatára a Szervező Testület jóváhagyásával engem bíztak meg a 35. sz. csapat vezetésével. 1968-ban adtam tovább.

1961. április 16–23 között Chászár Ede (Csedebá') látogatott Venezuelába. Az első külföldi magyar cserkészvezető a Központ képviselőjében, ittletének nagy kihatása lett csapataink működésére. Érzékeljük, hogy egy világszervezet tagjai vagyunk, a világ sok más helyén is élnek magyar cserkészek, összejönnek, táboroznak, énekelnek, úgy, mint mi. Sokat tanultunk tőle. Október 11–16. között újabb látogató jön, Tirczka Éva Brazíliából. Kitűnő cserkész, és népművészeti felkészültsége újabb lökést adott.

1962. január 1-jén kora délután elkezdődik az első venezuelai vezetőképző tábor, ősvezetőképzéssel, Csedebá' és Kokron Margó brazil cserkészvezetők vezetésével. A helyi vezetők közül többen besegítettünk. A tábor utolsó napján, meglepetésként, fontos vendég jön látogatóba. Útban az Argentínában tartandó vk. tábor felé, Bodnár Gáborbá', aki „beugrik” Venezuelába meglátogatni az itteni cserkészteket. Akkor ismertük meg őt! A tábornak 10 leány és 8 fiú résztvevője van. Ez a gárda adta a következő évek vezetőit.

1963. július 4-én utazunk az USA-ba, az Elicottville-ben, New York államban tartott vk. táborba. Egy leány a segédvezetőképzőre és hárman cserkészvezetőképző táborba mennek. A tisztifogadalomtétel óriási, felejthetetlen élmény marad.

Ezután is több csodás táborban vehettem részt Fillmore-ban – jubileumi táborokon a következő években: 1990, 1995, 2000, 2005; továbbá, a Corvina és két vk. táborba tudtam elmenni. Kiképző is voltam. Nemcsak a tábor élményei, de a vezetőkkel való barátság is igen fontos és maradandó része életemnek. Kineveznek körzeti parancsnoknak, amely tisztséget 1974-től 2014-ig, majd 2019-től ismét, a mai napig viselem.

Csapatunkat a hosszú évek alatt meglátogatta: Csedebá', többször; Tirczka Éva, többször; Fischer Viktor; Mauksch Péter; Bodnár Gábor, többször; Dömötör Gábor és Margó, többször; Némethy Kesserű Judit; Schlóder Miklós; ifj. Vajtay István; Kokronné Vámos Edit; Lendvai-Lintner Imre cserkészvezetők. Cserkészvezetőink látogatása a kapcsolattartáson kívül maradandó ismereteket, értékeket hagyott cserkészeinknek.

Kitüntetésem: A KMCSSZ sok kitüntetéssel ismerte el munkámat. (Ez nem felvágás!) A *Jó munkát Teleki-émlékéremmel* 1970-ben, és utána a jubileumi táborok alkalmával 2020-ig, az összes kiadott emlékéremmel megjutalmaztak.

1983. Venezuela honorálta az ifjúságért végzett munkámat, és megkaptam a Munkaügyi Minisztérium *Érdemrend Jeles Munkáért, 2. fokozat* kitüntetését.-1994. A Magyar Köztársaság elnöke révén átvehettem a *Magyar Érdemrend Tisztikereszt* kitüntetését. Újabb megtiszteltetés ért 2019-ben: a Magyarország Barátai Alapítvány hívott meg lányommal és unokámmal együtt a 6. konferenciájukra. Itt részt vettünk Áder János államelnök fogadásán, a díszvacsorán pedig Orbán Viktor miniszterelnök köszöntte meg a munkánkat.

Jól esett a sok méltatás, de emellett a legjobb ismerés a sok-sok cserkészemnek a szeretete, akikkel együtt éltem meg egy ilyen tartalmas életet.

Magánéletem fontosabb adatai.

Judith a caracasi csapataink cserkészei körében egy hétvégi kiránduláson 2019-ben, a járvány kitörése előtt.

1960-ban fejeztem be egyetemi tanulmányaim első fokozatát, az Universidad Central de Venezuela (UCV) egyetemen mint „Licenciada en Filosofía”, azaz filozófia alapképzési diplomával. Caracasban főiskolán és a UCV egyetem bölcsészkarán logikát, metodológiát és tudományfilozófiát tanítottam.

1958-ban férjhez mentem dr. Foyta Györgyhez, akitől 1968-ban elváltam. Újra férjhez mentem

1969-ben, ezúttal Nyisztor Sándorhoz, akivel három gyermekünk született boldog házasságunkból: Ildikó, Judith (Babszi) és Sándor.

1969-ben elmentem a Debreceni Nyári Egyetemre, ahol három hétig magyar irodalmat hallgattam. Délelőtt, délután séták, városnézés, szórakozások. A 4. héten kirándulások. Lehetetlen elmesélni, milyen fantasztikus volt.

Sajnos **férjemet 1981. december 24-én agyonlőtték**, soha ki nem derített körülmények között. Attól kezdve egyedül neveltem gyermekeimet. Küzdelmes évek voltak. Édesapjuk hiányát nem lehetett pótolni, de a Jóisten segítségével, sok munkával és egy nagylelkű család kitartó támogatásával sikerült nekik egy rendezett gyermekkort nyújtani. Jól tanultak, természetesen cserkészkedtek, néptáncoltak, a magyar kolóniában mindenben részt vettek. Voltak Fillmore-ban, Babszi többször is, Argentínában és Uruguayban meg néptáncfesztiválon. Sokan ismeritek őket cserkészkörökben. Ildikó 1998–2002-ig társparancsnok, 2002–2006-ig csapatparancsnok. Babszi hosszú évekig kiscserkészrajvezető, Sándor 2002–2006 között szintén csapatparancsnok. Ildikó sokszor besegített a leánycsapat táboraiba, és most újra beállt folyamatosan a vezetésbe, miután a fiatalabbak elmentek.

Zsófi, egyetlen unokám szintén cserkész, volt őrsvetőképző táborban, Fillmore-ban, jelenleg Németországban egyetemen tanul.

Ezzel befejezem hosszú életrajzomat.

Sok-sok változás, búcsúzás, újrakezdés, vándorlás tarkította életutamat. Nyugalmas tanárként, a cserkészeknek magyartudásommal még időnként segíték, ahol tudok.

Szerettem pedagógiai munkámat, de gyermekeim nevelése, a cserkészkedés, és magyarságunk megtartása voltak életemnek kiemelkedő tevékenységei. Imádom gyermekeimet; szorgalmas, okos, tanult, jó emberek, polgárok és magyarok lettek, mindenben számíthatok rájuk.

Mindennap hálát adok a jó Istennek, hogy ilyen tartalmas életet adott nekem.

Van reményem arra, hogy koporsóm mellett nemcsak rokonaim fognak búcsúztatni, de imádtott cserkészeim díszőrséget fognak állni!

Jó munkát!

Nyiszterné Kristóffy-Jeszenszky Judith cscst.

Utóirat: A helyzet országunkban több éve ugyanaz: van áru, de hiperinflációs áron. Nagyon kell takarékoskodni, hogy a havi megélhetésünk meglegyen. Isten őrizzen valami nagyobb kiadástól.

2021-ben a cserkészmunka szünetelt a járvány és a teljes karantén miatt. □

¹ Kúria – vidéki nemesi udvarház, kisebb kastély.

² Homokfutó – magas, négykerekű, rugós, fedetlen, egyszerű, rövidebb útra használt személyszállító lovas kocsi.

³ Jeszenszky Géza – magyar történész, egyetemi tanár, politikus, diplomata. 1990–1994 között az Antall-kormány külügyminisztere, 1998–2002 között Magyarország washingtoni, majd 2011–2014 közt norvégiai és izlandi nagykövete.

⁴ A hagyományos rómi kártyajátékot 2-4 ember játszhatja 2 pakli francia kártyával (2x52 lap, dzsókerek nélkül).

⁵ Líceum (régebben lyceum) – középfokú tanintézmény, lényegében a mai gimnáziumnak felel meg.

⁶ IRO (International Refugee Organization), Nemzetközi Menekültügyi Szervezet. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének (ENSZ) ideiglenes ügynöksége, amely a menekülteket és a lakóhelyüket elhagyni kényszerült személyeket segítette Európában és Ázsiában a második világháború után.

⁷ Rancho – dél-amerikai állatfarm, kunyhó vagy kunyhók gyűjteménye pásztorok, munkások vagy utazók számára

Nyiszterné Judith cscst. venezuelai körzeti parancsnok 2022. évi jelentéséből:

Említést érdemel a Budapestre vissza- és áttelepült magyar családokból a 2019-ben megalakult *Orinoco* nevű cserkészcsapat. *Itt hozzáfűzzük, hogy 2018-19-ben több száz, gyakran vegyes házasságból származó, harmadik generációs magyar származású venezuelai állampolgár költözött Magyarországra a magyar kormány anyagi támogatásával. –A szerk.*

Sarkadi Istvánné Diego Adrienn cst. Venezuelában született, a caracasi leánycsapatban nevelkedett, majd kb. 10 éve Magyarországra férjhez ment. Kezdeményezte a budapesti csapat megalakulását, és egyben a csapatparancsnoka is lett. A csapat átlagban 28 taggal vegyescsapatként működik, amelyet a MCSSZ mint kétnyelvű csapatot leigazolt. Tagjai venezuelai-magyar gyerekek, akiknek családjai a hazatelepülési programmal Magyarországra kerültek. A gyerekek vagy szüleik az itteni cserkészcsapatokhoz tartoztak, mármint a caracasiba. Rendszeresen jönnek össze, nagyjából a KMCSSZ próbarendszerét használják. A raj- és őrsvetők mind venezuelai-magyarok, egy felnőttet kivéve, aki nem magyar venezuelai és a venezuelai cserkészszövetségnek magas beosztású vezetője volt. Az összejöveteleken az alaki vezényszavak használata magyarul történik, viszont a kiképzés spanyolul – magyar könyvből! A cél, hogy a gyerekek ne felejtsék el a spanyol nyelvet.

A történelem kereke furcsán fordul. Ezelőtt 72 éve sok magyar menekült érkezett Venezuelába. Arra törekedtek, hogy gyermekeik magyarok maradjanak, ne felejtsék el a magyar nyelvet, és továbbra is tanulják azt, valamint a hagyományainkat is tartsák meg. 70 évvel később megfordult a helyzet, ugyanaz fordítva történik! □

Felhívás!

Még mindig sokat írnak a lapok a COVID-19 oltások káros hatásáról. Sajnos a tények nem ezt igazolják. Fontosnak tartjuk azt elmondani, hogy vigyáznunk kell, és nem kellene minden hamis állítást elhinni, és a propagandának bedőlni. Sokan a cserkészvezetők és szülők közül is belesznek a csapdába, az oltás ellenesek téves állításaiba. Ez nemcsak óvatosságra, de figyelemztetésre is int.

Az alábbi vezércikk egy tekintélyes amerikai újságban¹ jelent meg, aminek tartalmát érdemes megfontolni.

SEGÍTSÜNK LELEPLEZNI AZ OLTÁSOKKAL KAPCSOLATOS ÁLHÍREKET, VAGY HAMIS ÁLLÍTÁSOKAT

Szeretnénk felhívni a figyelmet azokra a híresztelésekre, amelyek az interneten keringenek, és amelyeknek az a kockázata, hogy a hamis hírek tovább terjednek, és mások is elhiszik azokat.

Ez az egyetlen módja annak, hogy megértsük a közösségi médiában terjedő úgy nevezett „rejtélyes halál” híreszteléseket, amelyek kampányszerűen terjednek. Az ijesztgetéseknek nagyon káros hatásai vannak, és ezek segítségével szeretnénk megnyerni a félretájékoztatási háborút, ezáltal is aláásva a bizalmat a tudománnyal, tudósokkal, és a kormánnyal szemben.

Minden tényalapot nélkülözően kezdett elterjedni egy „dokumentumfilm”, amely összekötötte a COVID-19 oltást az utána bekövetkezett halálesetekkel. Ezek a hírek tavaly kezdtek elterjedni kampányszerűen, és különféle összeesküvés elméletek születtek, ijesztő következtetéseket kezdtek levonni egyesek, a tények ismerete nélkül. Az egy órás filmet drámai zenei aláfestés is erősíti, amelyben emberek esnek össze, ezek azonban jóval az oltások előtt történtek. Ez a videó még mindig megtalálható az interneten, és azt sugallja, hogy ezek az emberek, akik hirtelen meghaltak szívrohamban, agyvérzésben, vagy egyéb megmagyarázhatatlan ok miatt, az oltás miatt haltak meg, illetve az oltás miatt lettek halvaszületések, vetélések, vérrögök, és egyéb furcsaságok.

Azt is állítja, hogy mindez szándékos volt – az oltóanyag „jól megtervezett” támadás volt „az emberiség ellen alkalmazott biofegyver azzal a céllal, hogy elnéptelenítsék és ellenőrizték a világ lakosságát”.

Eleinte úgy tűnt, hogy a dokumentumfilm csak a hagyományos oltás ellenes körökben kering, és ezen kívül nem terjedt el. Ez egyfajta megerősítés volt azok számára, akik már így is oltásellenesek voltak.

A közelmúltban azonban tovább terjedt a hirtelen halál hashtag, valamint az oltásellenesek és a szélsőséges tudományellenesek erőfeszítései. A sportolók, hírességek vagy akár magánszemélyek hirtelen megbetegedéséről vagy haláláról szóló hírek valamilyen módon a COVID-oltáshoz kapcsolódnak, a körülményektől függetlenül. Akik ezeket a híreket terjesztik, elferdítik a történeteket, és az oltáshoz kapcsolják az olyan eseteket, mint pl. Damar Hamlin NFL² játékos esetét, aki egy mérkőzésen összeesett, vagy egy 6 éves gyerek esetét, aki epilepsziában és más krónikus betegségekben szenvedett a nemrégiben bekövetkezett korai halála előtt. Ezzel a családoknak okoznak fájdalmat, és aláássák az egészségügybe vetett bizalmat, ami az ilyen időkben nagyon fontos. Az ilyen hazugságokat terjesztő emberek nem törődnek a tényekkel, a valós betegségekkel és más okokkal, amelyek egyes halálesetek mögött állnak, vagy ami a legfájdalmasabb, a gyászoló családokkal. Csak a saját maguk által képviselt ügy a fontos, az hogy hányan kattintanak a hírekre, hány feliratkozójuk van egy honlapra, blogra, hírlevélre, és milyen figyelmet kapnak. Ezek a valótlanosságok és elméletek, amelyeknek nincs valóságalapja, meggyőznek másokat arról, hogy semmi sem szent vagy igaz – sem oltások, sem tudomány, sem egészségügy, még az sem, hogyan élnek vagy halnak meg az egyének. Fel kell hívni a figyelmet ezeknek az embereknek a cselekedeteire, hogy az álhírek ne terjedhessenek tovább. □

¹ Newsday, 2023.02.21. Ennek a New York környéki napilapnak közel százezer előfizetője van.

² Az Egyesült Államokban az NFL a profi futballért (amerikai futball, amit tojás alakú labdával játszanak) felelős szervezet. Az NFL a „National Football League” rövidítése.

HOGYAN TUDUNK ESŐBEN TÜZET GYÚJTANI?

A cikk Cliff Jacobson 1 írása. Illusztrációk: Steve Sanford. Megjelent a BSA által kiadott Scouting magazin 2011. január-februári számában.

Kirándulásokon, portyákon és táborozáskor sokszor nedves vagy esős az idő. Így aztán gyakran rá vagyunk kényszerülve nedves fával tüzet gyújtani.

Hogyan gyűjtsünk tüzet tehát az erdőben, még akkor is, ha minden nedves és nem áll rendelkezésre száraz fa? Egy csontszáraz napon, vagy amikor sok száraz papír vagy tüzgyújtó anyag áll rendelkezésünkre, bárki könnyen rakhat tüzet. Ha azonban az időjárás romlik és tartósan esik csak füst lesz belőle. Ám ez nem garancia arra, hogy a tüzgyújtás sikeres lesz. Amikor az erdő nedves az esőtől, a következő módon gyűjthetünk tüzet. Ez a módszer ugyan nem gyors, viszont bármilyen fával működik – még nedves fával is. Ehhez szükségünk lesz a következőkre:

- **Egy éles késre.** Kisebb aprófa² széthasításához³ állítsuk a kés kihegyezett élét egy álló fadarab végére, majd egy vastag bottal ütögessük át a gerincét. Ehhez használjunk biztonságos zárral ellátott összecsukható kést, hogy a penge ne csukódjon a kezünkre, amikor a gerincet ütjük.
- Itt felhívnanék a figyelmet arra, hogy miért is fontos a tokos kés viselése és használata (természetesen a korlátozásoktól függően). Az összecsukható kések egyszerűen nem bírják az ütést, és a balta vagy fejsze néha túl nagy vagy vastag a munkához.
- **Egy összecsukható fűrészre.**
- **Egy kis fejszére,** amit hasítóékként⁴, de nem aprítóként vagy baltaként használunk.

Először is gyűjtsük össze a faanyagot. Keressünk egy elhalt, kidőlt fát, sátrak, ösvények és vízi utaktól távol. Fűrészeljünk le egy karvastagságú ágat. Érintsük az ág fűrészelt végét az arcunkhoz megállapítani, hogy a közepe száraz-e. Ne törődjünk azal ha nedves a fának a gyűrűje a kéreg körül; ezt dobjuk el, miután ketté vágtuk a darabot. A fát is vessük el, ha nedves vagy nyirkos-penészes szagú. A fa akkor használható, ha átmeleg az arc- és szag-

vizsgálaton is. **Fűrészeljük el az ágat kb. 30 cm hosszúságú részekre, és hasítsuk szét mindegyiket aprófára.** A szekercét használjuk hasító ékként, hogy elkerüljük az esetleges balesetet.

A fa szédarabolása két emberrel könnyebb és biztonságosabb. Fogjuk meg a fába állított szekercét két kézzel, és kérjük meg egy társunkat, hogy üsse át nagyobb rönkkel.⁵

A szekercét fogjuk meg erősen mindkét kezünkkel, és hagyjuk, hogy egy rönkdarabbal a társunk átverje a balta fejével a fadarabot.

Ugyanezt az eljárást alkalmazzuk (könnyebb rönköt használva), hogy késsel hasítsunk apróbb darabokat a tüzgyújtásra. Ezután a késünkkel készítsük elő a taplót⁶: vágjunk össze egy jó maréknyi forgácsot a száraz fahasításokból.

Ezzel elértük a fahasítások száraz részét, így ezekből vágjunk le forgácsot, amit taplónak használunk.

Szedjük össze a taplót (egy marék száraz faforgácsot, aminek darabjai nem vastagabbak mint egy gyufaszál), a gyújtásra való fadarabokat (az egy-nyolcadtól egynegyed hüvelyknyi⁷ vastag száraz fahasadékot) és az üzemanyagot (az egynegyedre hasított rönköket). Vágjuk le az összes kérget és nedves farészt az aprófáról és a taplóról, majd válasszuk szét és gyűjtsük össze a fát kis rakásokra – taplóra, aprófára, és tüzelőanyagra.

Ha esik az eső, végezzük ezt a munkát ponyva alatt, hogy minden tüzelőanyag száraz maradjon.

Kellékek

- Vigyünk magunkkal gyertyát és gyújtáshoz szükséges vegyi anyagokat.
- Továbbá, vazelinbe mártott vattagolyókat, ellapított viaszos tejesdobozt és olvasztott paraffinba⁸ mártott szivarméretűre összegöngyöltített újságokat, amelyek jó tüzgyújtók. Ne használjunk csak

magában újságpapírt, mivel ezek nyirkos napokon felszívják a nedvességet.

- Készítsünk fújtatót⁹ a lángok táplálásához úgy hogy egy kb. 15 cm hosszúságú alumínium- vagy rézcső darabot hozzá rögzítünk egy gumitömlőhöz.¹⁰

Miután összegyűjtöttük a szükséges anyagokat, az alábbi négy lépést követve, lépcsőzetesen építjük fel a tüzet.

Építsük meg helyesen

1. Helyezzünk a talajra körülbelül 15 cm (6 inch) távolságra egymástól két egy hüvelyknyi vastag fa-

pálcát (lásd az ábrát). Helyezzünk négy ceruzavékony tartórudat az alapra, a tartórudakat körülbelül fél hüvelyknyi távolságra egymástól.

2. Halmozzunk fel egy hüvelyknyi vastag rétegben vékony forgácsot a tartórudak tetejére. Hagyjunk elég helyet a faforgácsok között, hogy biztosítsuk a levegő áramlását. Helyezzünk két félhüvelyknyi vastag pálcát az alapszerkezet mindkét végére, ami aztán tartórúdként szolgál a később hozzáadandó nehezebb aprófára.

3. Helyezzük a vékonyra hasított aprófát szét-szórva a tartórudakra. A felosztásoknak párhuzamosnak kell lenniük egymással, köztük elegendő helyel. Vigyázzunk, hogy ne nyomjuk össze az alatta lévő taplót.

4. Gyűjtsuk meg a tüzet közvetlenül a tapló alatt. Amikor az első lángok megjelennek, kezdjük adagolni a forgácsot (nem az aprófát!). Ne tegyünk rá aprófát, amíg nincs megfelelő erejű lángunk. A megemelt tűzbázis erőteljes huzatot áramlaszt, amely aztán fényes, füstmentes lángot hoz létre. □

Érdekességként említendő és egyben meglepő, hogy a BSA jelenlegi cserkészpróbáiban nem követelik meg, hogy a cserkész ténylegesen gyűjtsa meg a tüzet. Ez egy olyan készség, amelyet mindannyiunknak ismernünk és biztonságosan gyakorolnunk kell.

¹ Cliff Jacobson kitüntetett „Sas cserkész”, több mint egy tucat népszerű természettel kapcsolatos könyv szerzője.

² aprófa – az alagyújtáshoz, ill. begyújtáshoz használt, vékonyra aprított (puha)fa. a. népies: kisebb darabokra hasogatott tüzelőfa (angolul: kindling).

³ hasítások – itt a jelentése az, hogy hosszában szétvág, illetve széthasít (angolul: to split kindling).

⁴ ék – feszítő szerszám; amit két tárgy szétfeszítésére, összeszorítására vagy egy anyagtömb szétvágására használnak; ez esetben a balta éle (angolul: wedge).

⁵ rönk – rövidere vágott fatörzs; henger alakú nyers fadarab

⁶ tapló – könnyen gyújtható anyag (angolul: tinder); itt a faforgácsra utalunk.

⁷ hüvelyk – A hüvelyk (inch) hosszúság-mértékegység. Jelölése: " 1" = 2,54 cm.

⁸ paraffin – viasszerű anyag, amelyet kőolajból vagy kőszénkátrányból állítanak elő; színe sárgásfehér, sűrű, olajos, gyúlékony, lehűtve szilárd zsíros tapintású, szagtalan anyag. Kiváló szigetelő; kenőanyagként, gyertyákhoz, viaszos bevonatok készítésére használják.

⁹ fújtató – tűz élesztésére, vagy az orgonák hangoztatására használható fújoeszköz (angolul: bellows).

¹⁰ gumitömlő – locsolócső vagy slaug (angolul: rubber hose).

A számok szerint: A National Oceanic and Atmospheric Administration (Nemzeti Óceán- és Légkörkutató Hivatal) rangsorolása szerint 2022 az eddigi 6. legmelegebb év volt. Az ügynökség tudósai arra számítanak, hogy a felmelegedési tendencia folytatódni fog, mivel a fosszilis tüzelőanyagok elégetése egyre magasabbra tolja a hőmérsékletet. *Sierra Magazin, 2023 tavaszi szám.*

---

† HAZAMENTEK †

Elhalálozott cserkészvezetőink életét és tevékenységét példaképpen állítjuk a fiatalabb vezetők elé, hogy emléküket és a magyar sorsban részesült színes életútjukat megőrizzék. Az örök világosság fényesedjék nekik!
(– A szerk.)

Duray Miklós (Losonc, 1945, július 18. – Pozsony, 2022, december 30.) felvidéki magyar politikus, közíró, geológus, egyetemi tanár, Eszterházy János óta a felvidéki magyar közösség és politikai élet legnagyobb formátumú, meghatározó alakja.

Amerikai tartózkodása idején a magyar cserkészek között csatlakozott a mozgalomhoz, maga is fogadalmat tett, majd hazatérve a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség tagja lett. Ugyan közéleti és politikai szerepvállalása miatt aktívan nem vett részt a cserkészszövetség életében, de folyamatosan nyomon követte és segítette azt a háttérből. Nagyszerű, kivételes, bátor és jellemes ember volt. Halála nemcsak a felvidéki, hanem az összmagyarságnak is óriási vesztesége.

A magyarság érdekében kifejtett munkájáról és életpályájáról a következő világháló-bejegyzés szól bővebben: https://groups.google.com/a/cserkesz.hu/d/msgid/mcsszf-l/CA%2BzT-H_2-q%2Bmbb%3Di57h-9DEZP%2B47Yau6dAgC5FTJ-9GzwADhikODg%40mail.gmail.com.

Jandura Péter; a Szlovákiai Magyar Cserkészszövetség a Közös Célokért projekt asszisztense – Csémi Szilárd (Kismedve), a SZMCS-ZSMN ügyvezető elnöke, és dr. Némethy Kessler Judit, a KMCSSZ tb. elnöke nyomán. □

Dr. Gászó Gábor (Budapest, 1935. április 6. – Caracas, Venezuela, 2022. október

28.). Jogász, ügyvéd, kriminológus, fényképész, egyetemi tanár, szerkesztő, a venezuelai magyar kulturális ház elnöke 1976 és 1980 között. Családja a második világháború után Venezuelába emigrált. A caracasi kolóniának nagyérdemű tagja. Jogászi szakmája mellett hivatalosan is foglalkozott Venezuela közbiztonságával. A venezuelai magyar cserkészet egyik alapító tagja (1950), a 11. sz. – akkor Wesselényi Miklós, később – Szent István Király cscs. első tagjainak egyike, majd a venezuelai La Salle Iskola cserkészcsapatának parancsnoka. A 1980-as években a 11. sz. Szent István cscs. és a 35. sz. Szent Erzsébet lcscs. Fenntartó Bizottságának aktiv tagja, támogatója. Elhunyt felesége, szül. Házos Enikő cst. és gyermekei, András, Krisztina és Szilvia, házastársaik és unokái, valamint mint többi hozzátartozói, mind cserkészetünk jeles tagjai voltak.

Nyisztorné K. J. Judith cscst., venezuelai körz. pk., szöv. tb. eln. □

Szappanos István cscst. (Kecskemét, 1929. december

1. – Mentor, Ohio, USA, 2022. december 12.), elhunyt házasságának 66. évében. A Szappanos

család nesztora, 1997-től a Szövetség egyik tiszteletbeli elnöke.

A kecskeméti Gróf Tisza István Gimnáziumba járt. 1944-ben, tizennégy éves korában családjával elhagyja Magyarországot, az orosz megszállás elől Németországba menekülve. A Passau melletti Waldwerkében az akkor alapított magyar gimnáziumban érettségizik 1948-ban, majd Amerikába, Clevelandba vándorol ki, ahol egész életét tölti. 1951 és 1953 között az amerikai hadseregben szolgál, 1952-ben Koreában. 1966-ban elektromérnöki diplomát szerez a clevelandi Fenn College of Engineeringben. 1959-1996 között vezérléstechnikai gépsorrendszerek tervező és projektvezető mérnöke a Reliance Electric Company-nál, Clevelandban, majd 1996 után három évig a szakmájában konzultáns.

Cserkésztevékenységei egy nagy füzetet tölteneznek ki. Pista bát a külföldi magyar cserkészet egyik nagyjaként kell említenünk, aki egész életén át a mozgalomban tevékenykedett, alkotott és szolgált. Kiscserkész ígéretet a kecskeméti 121. sz. Gróf Tisza István Gimnázium csapatában tett, majd őrsvetetői képesítést is ott szerzett. 1947–1948-ban a passau magyarsági gimnázium Teleki Pál cserkészcsapatának őrsvetetője, majd 1953–1956 között a clevelandi 22. sz. Bessenyei György cscs. parancsnoki tisztségét tölti be. 1963–74 között a clevelandi Cserkész Barátok Körének főtitkára, a helyi cserkészbálok főrendezője. Nagyon

büszke volt arra, hogy még ma is él a cserkészbálok sok szép hagyománya, többek között az elsőbálozók bemutatása, amit ő és felesége dolgoztak ki. Megtervezte a helyi cserkészbál meghívóját, ami 1975-től a kétezres évek elejéig forgalomba volt. Továbbá, 1962–72 között a clevelandi Cserkészpark (akkor Teleki Pál-, ma Csángó Tanya) parancsnoka. 1964–1966-ig clevelandi körzeti titkár [(akkoriban), ma körzeti parancsnok az elnevezés], majd 1973–74 között a III. kerület (USA) parancsnoka.

A 1970-es, a 1975-ös, és az 1980-as jubileumi táborok adminisztratív vezetője, az 1985-ösön pedig a táborörzs parancsnoka. 1965–72 között a központi vezetőképző (vk.) táborok gazdasági és műszaki vezetője, majd 1969–73 és 1977–85 között a Szövetség, valamint 1997–99 között a III. kerület Fegyelmi Bíróságának tagja. Az 1973-ban tartott központi vk. táborok összekötő parancsnoka, 1981-ben meg összekötő parancsnok-helyettese lett. 1974–79 között a központi vk. táborok műszaki vezetője és a magyarságismereti tábor előadója. 1975–77-ben központi öregcserkész (ma felnőttcserkész az elnevezés) vezetőtitkár és a Sík Sándor Cserkészpark Egészségügyi és Műszaki Bizottságának tagja. 1990-ben a Graz (Ausztria) melletti eibisbergi vk. tábor műszaki törzsének tagja és a tiszti tábor előadója. Kidolgozta a központi vk. táborok adminisztrációs folyamatát és az azokhoz tartozó űrlapokat, amelyek évekig használatban voltak, ameddig a számítógépes rendszert be nem vezettük. A Szövetség adatlapjainak központi főmegbízottja lett, amely feladatot 2002-től ennek a tisztségnek a megalapításától tíz éven át szakszerűen végezte, több száz cserkészisztünk élet-

rajzát összegyűjtve. Az évek során több egyéb vezetői beosztást is kapott, így a felsorolás nem teljes.

Más magyar szervezetekben is tevékenykedett, többek között 1997–1999 és 2004–2009 között a Clevelandi Magyar Történelmi Társulat (Magyar Múzeum) elnöke, majd 2001–2003 között elnöke, igazgatósági tagja; betegségéig sokaknak tanácsadója. A Szent László Rend tagjai közé is felvették.

Cserkészkitüntetései: a *Jó munkáért! Teleki-émlékérmel* 1970-ben kapta meg, a Szövetség 1975-ben a *II. Rákóczi Ferenc-émlékérmel*, valamint többször oklevéllel is kitüntette. Szerteágazó, és különösképpen szövetségi szinten sok éven át végzett szolgálataiért több kitüntetést is megérdemelt volna. A clevelandi Cserkész Barátok Köre, az ott alapított *Csodaszarvas Díjjal*, kiadásának első évében tüntette ki,

A külföldi magyar cserkészet elkötelezett tagját, szorgalmas, odaadó és szolgálatkész vezetőjét vesztette el vele. *Életrajza nyomán Fischer Viktor cscst., szöv. tb. elnök.* □

Piller Gedeonné Tirczka Éva
cscst. (Budapest, 1932. április

5. – São Paulo, 2022. október 8.). Tavaly ősszel, hosszan tartó, méltósággal viselt betegség után elhunyt Szövetségünk egyik legmeghatározóbb és leginkább szeretett személyisége, a KMCSSZ egyik tiszteletbeli elnöke.

Éva ahhoz a II. világháború

után menekült középgenerációhoz tartozott, amely megalapozója volt a külföldi magyar cserkészletnek. 1946-ban lett cserkész a németországi eggenfeldi D.P. tábor 14. sz. Árpád vezér csapatában, majd a niederaudorfi leánygimnázium 32. sz. Cecey Éva csapatának őrsvezetője. 1949-ben már Párizsban, a Vitry sur Seine-ben működő 24. sz. Szent László csapatban, a Szövetség vezetőtitkárja által „leigazolt vezetője a franciaországi leánycserkészletnek”. Ugyanazon év végén érkezett Rio de Janeiróba, ahol menten őrsvezető lett az akkor induló Szondy György – az első óceánon túli – vegyes-cserkész-csapatban. 1957-ben, a csapat szétválasztásakor a 43. sz. Emese leánycs. parancsnoka lett, majd az évek során Brazíliai országos megbízott és körzeti parancsnok.

1961-ben négy hónapot töltött a Szövetség Központjában, ahol belevetett annak szerteágazó szervezetébe, négy világrészre egyformán kiterjedő irányításába. Az ebben az évben tartott vezetőképző táborokban előadóként megszerettette magát kitűnő népi ismereteivel, különösen a népdalok tanításával.

Ettől kezdve munkája túllépett az országos szinten, megbízást kapott a megírandó leánycserkész könyv elkészítésének koordinálására, s ennek kapcsán leánycserkész vezetőtitkár lett. A 70-es években dél-amerikai körzeti pk., dél-amerikai jubileumi összekötő és 1975-ben táborparancsnok lett. Meglátogatta a venezuelai és argentinai csapatokat. Közben cikkrovatot vezetett a Magyar Cserkészben, a leánycserkész könyv második kötetén dolgozott. Mindig oda állt be, ahol szükség lehetett rá. 1962-ben, São Pauloba való költözése után a 36. sz. Dobó Katicák vezetői és öregcserkész Tulipán ör-

sének vezetését vállalta el, majd a 40. sz. Zrínyi Katánál helyettesítette a parancsnokot, Gémes Rékát, és kiscserkész táboruk parancsnoka volt. De kezdeményező részese volt a Szövetség talán két legizgalmasabb, a magyarságtudatot leginkább ébresztő rendezvényének: az 50-es években a Brazíliában született – azóta mind a négy cserkész világrészen működő – regös, valamint a 70-es évektől negyven éven át működő Corvina-táboroknak. Éva karizmatikus vezető volt, meghatározta a jó hangulatot. Hol népdalt, néptáncot tanított, hol operát, Liszt-rapszóriát elemezett, hol kórust vezetett, de beállt történelmet, zeneelemzést tanítani is. Humora elragadó volt, vidámságot, lendületet, pozitív hozzáállást vitt minden összejevetelbe, táborba.

Éva valódi közösségi ember volt, a São Pauló-i magyarság tevékeny tagja. Kezdeményezője, rendszeres előadója, majd dékánja volt a Szabadegyetemnek. A Magyar Ház könyvtárának munkatársa, az Öregotthon támogatója. De élete központja családján kívül a cserkészete volt. Ezt írta e század elején: „1947 óta vagyok felavatott cserkész. A II. világháború utáni menekülésnek, majd a kivándorlásnak köszönhetem, hogy az elmúlt 55 évet különbö-

ző országokban, sőt kontinenseken végigcserkészkedhettem, és éppen ezért – gondolhatjátok – sohasem volt egy unalmas hétvégem sem! – Az, hogy az 1940- és 50-es években Európában, majd Brazíliában, az első tengerentúli magyar cserkészcsapatban Rio de Janeiróban máshogy cserkészedtünk, mint ma, 2002-ben, az egyáltalán nem tesz semmit, hisz a másság csak külsőségekben jelentkezik. Akkor is, most is, a 10 cserkész törvény szerint igyekszünk élni és dolgozni – a magyar népdal és néptánc is átrepülte velünk az óceánt, s ha mi magunk már nem is ropjuk oly fürgén a táncot, az, hogy unokáink harsányan kiabálhatják, hogy ’Aki nem tud táncolni – Menjen haza aludni’, miközben az erdélyi táncokat járják, nekünk köszönhetik.”

A sors fintora, hogy a ragyogó eszű, hatalmas intellektusú Éva szélütéssel súlyosbítottan, ágyhoz kötötten, demenciában sýnlódott. Halálának hírére enyhítette a tudat, hogy Éva már nem szenved. Búcsúzásul az élő Éva marad meg bennem, felidézve Kokron Ilona, régi Tulipán őrsebeli társának megható szövegét: „A nagy harcos örökre megpihent. Példaképünk és tanácsadónk volt évtizedeken keresztül, elefánt az emigrációs magyar cserkész-

ben. (Elefántoknak neveztük a nagy cserkészvezetőket, ők már Magyarországon cserkésztek voltak. Óriási kulturális tudással rendelkeztek: ismerték a cserkészlet összes törvényét, szabályait, a próbák anyagát. Ismerték a magyar történelmet, földrajzot, irodalmat, a népdalokat, a népszokásokat és a népművészetet. Mély tisztelettel és csodálattal néztünk fel rájuk.) A kórusban karmesterünk volt. Ő tanította nekünk a legelső karikázót a 60-as évek elején; több cserkészkönyvet írt, sajátos dinamizmusával számtalan előadást tartott a legkülönbébb témákban. Úgy olvasta a kottát, mint más könyvet olvas, tökéletes hangtisztasága volt. Mindig vidám, jókedvű, kedves, pozitív, jópofa és érdekes volt. Fáradhatatlanul dolgozott a magyarságért. Milyen nagyszerű, hogy köztünk élt; sok hálával tartozunk neki, a hazaszeretet kiváló példája volt. A legszebb emlékeket hagyta hátra nekünk. Isten veled, Éva! Nyugodjál békében.”

Kitüntetései közé tartozik a *Jó munkát! Teleki-emlékérem* (1966), majd 1970 és 2010 között a Szövetség megjutalmazta mind a nyolc kiadott kitüntetési emlékéremmel.

Dr. Némethyné Kesserű Judit cscst., szöv. tb. elnök. □

A Vezetők Lapja terjesztői

Központi elosztó: Bodnár Ágnes cscst.; **Amerikai Egyesült Államok** – Boston: Gyurcsán Ferenc cscst.; Buffalo: dr. Forgáchné Katalin cscst.; Chicago: Stétz Andrea st.; Cleveland: Globits Lászlóné Virágh Zsuzsa cscst.; Florida: III. Apáthy László cscst.; Garfield: Bodnár Ágnes cscst.; Los Angeles: Tóth Attila cscst.; New York: Pintér László cscst.; New Brunswick: dr. Horváth István cscst.; San Francisco: Tóthné Kollár Katalin cscst.; Magyar Tanya/Pennsylvania: dr. Lengyel Emília cscst.; Seattle, Washington: Orbán Csaba cscst.; Wallingford, Connecticut: Gál András cscst.; Washington, D.C.: Myslenski Andrienne cscst.; **Ausztrália** – †Kovássy Marianne cscst.; **Dél-Amerika** – Argentína: Lomniczy Mátyás cscst.; Brazília: Dénes Gusztáv cscst.; Venezuela: Udvarosné Szabadics Zsuzsa cscst.; **Európa** – Ausztria: Csemay Roberta cscst.; Németország és Európa többi országa: dr. Grynaeus Péter cscst.; Svájc: Pilinszky Katalin cscst.; Venezuelai visszahonosultak: Kertész Zsuzsanna; **Kanada** – Calgary: Pintér János cscst.; Hamilton: Jankuráné Hajdu-Németh Ágnes cscst.; Montréal: Pelikánné Vermes Anikó cscst.; Ottawa: Ács Szandra cscst.; Toronto: Kontra Tamás cscst.; Kanada többi városa: Pintér János cscst.; **Magyarország és a Kárpát-medence többi országa:** Fischer Viktor cscst.; **Alakuló csapatok:** Marshall Tamás cscst.

Tartalomjegyzék

Fedőlap: Magyarország elnökének clevelandi látogatása – kép	1
Közérdekű hírek: Dr. Papp Antal mellszobra Gödöllőn; 25. világdzsembori; Társzövetségek meghívása; A Magyar Cserkészszövetségek Fóruma (MCSSZF) évi összefoglalói; Kanadai cserkészlányok és a „Brownie” kifejezés használat; Cserkész alakgyakorlat Indiában	2
<i>Amerikai Cserkészszövetség</i> : A cserkészek és szülei elvárják, hogy a cserkészlet minden tevékenységet biztonságosan vezessen le.....	3
<i>Magyarország Barátai Alapítvány Tájékoztató Hírlevél</i> : Kétszáz éve született Petőfi Sándor.....	4
Csapatunk nyelvterületei.....	4
<i>Shelja Sen gyermekpszichológus</i> : Szülőknek – Öt egyszerű jótanács, hogy valódi beszélgetést folytathassunk egy kamasszal.....	5
Népdal Tirczka Éva emlékének adózva: Piros alma, ne gurulj.....	6
<i>Mary Rose Kulczak</i> : Szülőknek – Ha gyermekeink boldogtalanok, vigyük őket templomba.....	7
<i>Audrey Barick</i> : A templomba járó serdülőkorúak magasabb tanulmányi átlaggal rendelkeznek.....	9
<i>Michael Freeman</i> : Védjük meg a fiatalokat az online veszélyektől.....	10
<i>Peter King</i> : Hogyan veszélyeztetheti a gyerekeket az, ha a szülei információkat osztanak meg róluk az interneten.....	11
<i>Dr. Mehmet Öz</i> : Hogyan kerüljük el a mobiltelefon veszélyeit.....	12
<i>Szigeti Emese</i> : 200 éves a magyar Himnusz.....	13
Neves cserkészvezetők: Nyisztorné Jeszenszky-Kristóffy Judith életútja és a venezuelai magyar cserkészlet.....	14
Nyisztorné Kristóffy-Jeszenszky Judith: A venezuelai körzet 2022. évi jelentéséből.....	21
A „ <i>Newsday</i> ” szerkesztőbizottsága: Segítsünk leleplezni az oltásokkal kapcsolatos álhíreket, vagy hamis állításokat.....	22
<i>Cliff Jacobson</i> : Hogyan tudunk esőben tüzet gyújtani?.....	23
Hazamentek: Duray Miklós, Gázsó Gábor, Szappanos István, Piller Gedeonné Tirczka Éva.....	25
A Vezetők Lapja terjesztői.....	27
Tartalomjegyzék.....	28

Vezetők Lapja

69-70. évf. * 131-132. sz. * 2022 ősz – 2023 tavasz

Külföldi magyar cserkészvezetők, felnőttcserkészek és cserkészszülők lapja.

Megjelenik évente kétszer. A lap elektronikus formában a KMCSSZ honlapjáról is letölthető, a sajtó leágazásról.

Lapzárta: február 15 és szeptember 15.

Kiadja a Külföldi Magyar Cserkészszövetség

2850 Route 23 North, Newfoundland, NJ 07435, U.S.A.

Telefon: 973-874-0384. Honlap: www.kmcssz.org. Cserkészbolt: cserkeszbolt@yahoo.com

Szerkesztőbizottság és Munkatársak

Főszerkesztő: Fischer Viktor cscst. (Wantagh, New York, USA). **Társzerkesztő:** Lendvai-Lintner Imre cscst. (Morris Plains, New Jersey, USA). **Munkatársak:** Bauer Izabella, Hamilton, Ontario, Kanada; †Cseh Gábor Anna, Newtown, Connecticut, USA); Csermely Péter cscst. (Toronto, Ontario, Kanada); dr. Farkas Tamás cscst. (Budapest); Fischer Endréné Szócs Melinda, Commack, New York, USA), ifj. Horváth Mihály cscst. (Cleveland, Ohio, USA); dr. Koós Emese (Budapest); Kovács Éva fncs. (Princeton, New Jersey, USA); Tisóczki Petra (Budapest). **Tördelőszerkesztő:** ifj. Szócs László (Szeged).

A beküldött cikkeket, híreket, leveleket szükség szerint szerkesztve adjuk közre. Cikkeket, hozzászólásokat, véleményeket, ötleteket kérjük az alábbi címre küldeni: vezlap@yahoo.com. Előző számok a KMCSSZ honlapján találhatóak, a Sajtó leágazásról: kmcssz.org

Előfizetés egy évre US\$10.00. Előfizetéseket a Külföldi Magyar Cserkészszövetség fent megadott címére kérjük beküldeni. Tagdíjat fizető cserkészvezetők és felnőttcserkészek a lapot ingyen kapják, amennyiben igénylik. A lap fenntartása érdekében adományokat köszönettel veszünk. A Vezetők Lapja Támogató Kör részére céladományokat a vikfis@yahoo.com címen keresztül kérjük intézni.

***

Vezetők Lapja (Leaders' Magazine)

Magazine for Hungarian Scout leaders

Published by the Hungarian Scout Association in Exteris, Inc., a non-profit organization